

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL,
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: **Wasserstrom Sándor - Leitner Zoltán**
Felelős szerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ÁRAK.

Belföldön: Hírközlési díj és vállalatoknak 500,
magánosoknak: egész évre 300, félre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ct,
180, 95, 50 dinár. 25-15 Pengő. 10-6 Dollar.

Még tart az egyiptomi sötétség

Az Örökkévaló az egyiptomi tíz csapás között a sötétséget is ráérte az egyiptomiakra, amely az Irás szerint három napig tartott. Ha körülnézünk ma a világban, azt kérdezhetjük, hogy az a bizonyos sötétség valóban csak három napig tartott-e, vagy pedig tartott tovább is és még ma is ebben botorkálnak a ma élő nemzedék milliói? Nem tudjuk elképzelni, hogy három nap után, a „kézzelfogható” sötétség eltelté után, az egyiptomi lelket megülő igazi sötétség is elmúlt volna. Valóban látjuk, még a Bibliában is, hogy Faraó népének lelki-sötétsége tovább kellett tartson, mert ha nem, úgy akkor agyuk is megvilágosodott volna és nem kellett volna újabb csodák és csapások, amíg végre „megpuhult Faraó szíve”.

Vajon most milyen csodát kell várjon az emberiség, hogy az el nem muló egyiptomi sötétség valóban felengedjen és felvirradjon Izrael népének napja is? Hát nem érezzük mi zsidó testvéreink, hogy körülöttünk szinte a világon pokoli sötétség honol, amelyben egymást fel nem ismerve botorkálnak népek és egyedek egyaránt. Vajon a legutóbbi londoni úgynevezett új locarnói értekezlet nem-e a sötétség jegyében ült össze és nem-e dolgavegzetetlenül robbant szét — mert túl nagy volt a bizonytalan sötétség, amely körülötte uralkodott? Hát megismerték egymást talán a népek ebben a politikai sötétségben? Nem-e tapogatóznak és nem tudják, hol van barát és hol ellenség? Kiben bízhatnak és kitől kell félniük, hogy a sötétség leple alatt, orv módon megáradja őket? S ki ne tudná, hogy ezt az egész világot megülő sötétséget az új Faraók székhelye, a modern Micrajimban, Hitler országa terjeszti? Nem-e onnan indul ki az a zürzavar, amely megbontja a világ rendjét és nyugtalanítja „harci szekereivel” az egész világot? És vajon nincs-e a modern idők faraoszerű új kizökkentésében 600.000 zsidó, aki megváltásra vár?

Hatszáz ezer elnyomott, tönkrekonzott szerencsétlen zsidó várja a nagy felszabadulást — amely minden bizonnyal be is fog következni. Ha nem is úgy, hogy tengerek loznak kettéválni, de talán a mai időknek megfelelő eszközökkel, amelyhez sok-sok kis új kiszabadítóknak kell összefogni, hogy „száraz-lábbal” kerüljenek ki a kínzások és rabszolgasorsból, téglavetésnél is megalázóbb sorsuk determinációjából. Kérdezzük most a szabadság ünnepének ihletett pillanataiban, az évezredek peszachi idején, vajon nem-e jelent majd új szabadulást, amikor megindul majd 600.000 rabszolgája egy új faraói kornak, hogy kikerüljön a fojtogató karókból? És vajon nem-e száraz lábbal való átkelés lesz ez is, amikor majd Palesztina földjén fogja megtalálni újra boldogulását a pusztában menekülő, kovásztalan

kenyerét hátán melengető százezernyi zsidó szerencsétlen?

Ismerlődik a történelem. Négy évezred után, újra egyiptomi sötétségben élünk, amikor nem tudjuk, hogy mikor jöhet a megszabadulás a világ legjobban szorongatott zsidóságának? Talán még azt is be kell várjuk majd, hogy egy nagy európai kataklizma folytán az új Hitler-Faraó népének minden elsőszülöttje el kell vesszen, egy új háború tüzeben, amíg valóban jön a mindnyájunkat megváltó geulah?

Kérdések, amelyek túl vannak az oblitát „má-nistano” kérdésein, s amelyek a jövőre vonatkoznak. De azért szorongó szívvel kérdezzük: miben különbözik mostani korunk, a régi évezredekkelétől? Rabszolgák voltak őseink és rabszolgák zsidó testvéreink Németországban, meg Lengyelöldön is. Meddig még? — kérdezzük és mikor hallehúzhatunk majd fel boldog új himnusszal ajkunkon, amikor majd száraz lábbal átgázolunk majd a megpróbáltatások Vörös tengerén és lelkiünk minden kitörő lelkesedésével kiáltjuk — mert kiáltanunk szívünk minden atomjával kell — hogy:

Lesono habo b'Jerusalajim!

Letartóztatja a német rendőrség az országba visszatérő zsidókat

Berlin. Az utóbbi időben a külföldi sajtó újra sorozatosa zsidó letartóztatásokról ad hírt. A birodalmi választásokat megelőzőleg a német rendőrség preventív letartóztatásokat fogantatosított és az őrizetbe vettek között sok zsidó is volt. Legújabbban a német rendőrség letartóztatja azokat a német zsidókat is, akik Hitler uralomra jutása óta

hagyták el az országot és most újra visszatértek, akár csak átmenetileg is Németországba.

A német kormány nyilván nem tartja kívánatosnak, hogy a kivándorolt zsidók külföldre visszatérve tájékozatlanság a közvéleményt a német zsidóság „irigylésreméltó” helyzetéről.

Az angol közvélemény nem azonosítja magát Palesztina főkormányzójával

Leszavazta az angol alsóház a palesztinai törvényhozó tanács tervét

London. Az angol tömegek az utóbbi időben több ízben tanúságot tettek érett politikai felfogásukról és nem haboztak tudomására hozni kormányuknak, ha felfogásuk nem egyezett azzal a politikával, amelyet az nemzetközileg inagurált. Így volt ez az olasz-abesszin-angol konfliktus során és így történt most is a palesztinai törvényhozó tanács parlamenti tárgyalásának esetében is. Az angol képviselők és vezető államférfiak világosan és érthetően tudomására hozták kormányuknak, hogy nem tartják helyesnek a palesztinai törvényhozó tanács megalakítását, mert ezt károsnak és veszélyesnek tartják a zsidó országépítés szempontjából. A világ zsidósága érthető megnyugvással értesült az angol alsóház vitájáról, amelyről az alábbiakban számolunk be.

Az első szónok Josias Wedgwood ezredes, a szionizmus nagy barátja volt, aki a következő frappáns szavakkal kezdte beszédét: „A mai emberiség két válsággal áll szemben: az egyik a diktátorok veszedelme a világra, a másik a zsidó rejtőnemes sorsa a különböző országokban. A zsidókérdést meg kell oldanunk, nemesak a zsidókkal való kötelességérzetünkben, hanem magunk hecsületeért is”. Ránmutat ezután a lengyel és német zsidóság katasztró-

fális helyzetére és az immigráció elkerülhetlenségére. Palesztina ma egyetlen reménye a zsidó népek. A törvényhozó tanács pedig létérdekében támadja meg a zsidóságot. Ez a törvényhozó tanács nem jelentene egyebet, mint az arabok diktatúráját a zsidók felett. Thomas gyarmattügyi miniszter replikájában biztosítja az alsóházat, hogy a mandátum szelleme fölött örökdió és örökdió fog az angol kormány.

Churchil Winston, a konzervatív párt egyik vezére kritika tárgyává teszi Wauchope palesztinai főkormányzó munkáját. Kijelenti, hogy nem kéti, hogy a kormányzó tehetséges ember, de az angol kormány nem irányíthatja Palesztina sorsát egyetlen ember politikai koncepciója szerint. Élesen tiltakozik a törvényhozó tanács életbeléptetése ellen. Nagy hatást tett rám — mondotta Churchill — az az egyöntetű tiltakozás, ahogyan a világ zsidósága fellepett a „Legislative Council” ellen. Nem szabad engedni — fejezte be beszédét a szónok — hogy Palesztina kapui a törvényhozó tanács által bezáruljanak a zsidó nép előtt.

A szenzációs vita során az angol képviselőház minden számottevő alakja felszólt és tiltakozott a „Legislative Council” életbeléptetése ellen.

A nyersolaj világ-gazdasági jelentősége folytán

HOGYAN LETT PALESZTINA A KÖZELKELET GAZDASÁGI ÉLETÉNEK KULCSA?

Rendkívül érdekes adatok a „Pipe Line” építéséről, jelentőségéről és jövőjéről

Európa azt hiszi, hogy kitűnő gazdasági szervezethez csak ebben a világrészben és Amerikában van, viszont Ázsia „elmaradt”, ahol nincs az a „technikai” felkészültség, ami nálunk oly magától értetődő. Ez volt valamikor, ez 50 vagy 100 évvel ezelőtt volt, amikor a legvénebb, legnagyobb és laglakottabb világrészre, Ázsiára bizonyos ajkbiggyesztéssel gondolt a művelt nyugat. Ma már más a helyzet. Ma már nem lehet mondani semmire sem, hogy „ázsiai állapotok” uralkodnak, ha valami rossz és helytelen, mert ha így haldunk, maholnap Ázsia fogja valamire azt mondani, hogy „európai állapotok uralkodnak”. Nem beszélünk Japán technikai fejlettségéről, de még arról sem, hogy a zsidó leleményesség, szívósság és tetrekészség mit varázsolt Palesztinából, rövid néhány év alatt. Ezúttal csak egyetlen hatalmas technikai műről van szó, amelyet Európa épített. Az európai fejlett technika, az európai leleményesség és üzleti szellem, de mégis — Ázsiát fejlesztette vele, hatalmas mértékben.

A MEZOPOTÁMIAI PIPE LINE

1865-ben építette Rockefeller az első petroleumfinomítót Clevelandban. És pontosan 70 évvel később, 1935-ben Ghazi Irak fiatal királya megnyitotta a nagy olajvezeték Kerkukban, ahol a mezopotámiai folyékony arany előbukkan a föld mélyéből, közel a kurdisztáni határhoz. Azóta üzemben van ez a gigantikus technikai mű, amely két emberöltőnek harcát fejezte be azzal, hogy megnyitotta az El-Ázsiában levő olajforrások milliárdokat érő kincseit, a világ fogyasztása számára. Régen volt az, amikor azt hitték, hogy a dél-afrikai arany és gyémánt mezők kincseit érdemes csak harcolni és háborukat viselni. A fejlődés azt mutatja, hogy a gyémánt és arany helyébe a rossz szaga és iuresa folyadék lépett: az olaj, amelyért ma már világ-hatalmak versengenek, mert tudják jól, hogy a jövő azé a nemzeté, amely minél több nyersolaj forrás fölött rendelkezik. Az olasz-abesszín háború is jórészt azért folyik, mert Olaszországnak kellenek az ottani nyersolaj források és Anglia azért ellenzi ezt a háborút, mert nem akarja, hogy olaj világhegemóniáját egy kívülálló nemzet zavarja.

Soha még nem alkotott a technika egy ilyen hatalmas művet a föld alatt, amely lakatlan pusztaságon át vezessen, átvágva hegycsúcsokat, hiszen

1900 KILOMÉTEREN KERESZTÜL VEZET

ez a nagy csőrendszer. Olyan távolság ez, mint Prágától—Konstanzáig. 125-000 tonna legjobb acél-csővet használtak fel ehhez. 1929-ben kezdték építeni és 1935. év elején elkészült. Nemcsak rendkívüli technikai nehézségeket kellett áthidalni, hanem a klimatikus viszonyokkal is sok harcot kellett vívni. És a sok rabló beduin törzsszel is, amelyek ellenséges szemmel nézték, hogy megzavarják évezredek nyugalmukat. 14 ezer benszüllött munkás, 300 mérnök és 400 tisztviselő dolgozott 7 és fél millió munkanapot.

310 méternyire a tenger színe felett kezdődik a vezeték, átszeli a Tigris és az Eufrátes folyókat (Biblia és olajforrás?!), aztán felkuszik a szíriai-arab pusztaságban 980 méternyire, majd lemegy a Jordán völgyébe, ahol a tenger színe alatt 270 méternyire folyik. A vezeték első része két csőből áll, majd az Eufrát melletti Hadetában két részre szakad, az egyik megy Szírián keresztül Tripoliszba, a másik pedig Transjordánián át Palesztinába, a hátfai kikötőbe.

TIZENKÉT SZIVATTYU ÁLLOMÁS A PUSZTASÁGBAN

Kirkukban, ahol az olaj előtör, a tankokba önmagától folyik és az ut első részét is természetes esés folytán, minden beavatkozás nélkül teszi meg.

De a nagy esések és emelkedések folytán építeni kellett 12 szivattyúállomást is, amelyek új kicsiny városok építését tette szükségessé a pusztaságok kelles közepén. Mindegyik állomás 40 hektár körülkerített részt alkot. Külön épület a vezető mérnöknek hat épület a nőst tisztviselőknak és egy nagy központi épület, ahol a többi helységek vannak. Villanyvilágítás, fürdők, központi fűtés, a téli hideg ellen és hűtőkészülékek a forró nyári időszakra. Mindenütt kis kórház, gyógyszerár, kantinek, sütődék és mindenütt gondoskodás vízzel, amelyet sokszor 50 kilométerrel kellett vezetni az ilyen állomásokra. Természetesen mindegyik állomásnak saját repülőállomása

van és saját dróttalan táviró állomása.

MIBE KERÜLT EZ A NAGY MŰ?

Az építető az „Irak Petroleum Company” és emlékeztetünk arra, hogy a megalkakulása utáni időre esik, az úgynevezett „moszuli” kérdés, amely csaknem háboruba vitte az európai államokat — az olajért, amelyet ily gondosan vezetnek acélcsőveken át, csaknem kétezer kilométer távolságról, amíg a hajók tankjaiba ömlik, hogy elvigyék a világ minden részébe. A petroleum társaság alapítókja csaknem öt milliárd lei és jellemző arra a fontosságra, amelyet a petroleum jelent, hogy

10 milliárd leibe került ennek a vonalnak az építése.

Ma már 4 millió tonna nyers-olajat szivattyúznak a két határállomásra és a hátfai kikötőben napi 42 000 tonnát tudják a hajók befogadni.

Hátfában vannak a társaság főirodái. Innen ellenőrzik a nyomás erejét, a temperaturát és óránként táviratot küldenek a saját hálózatukon, hogy rend van-e minden felé? Ha valahol a legcsékélyebbhiba van, akkor azonnal repülőgéppel indul a veszélyeztetett pontra. Minden óramű pontossággal működik és ez a vezeték jelenti az egész Közelkelet kulcsát. A francia részre folyó olajat az angolok zárják el, amikor akarják. Az ő kalmárkezülkben van ennek a nagyfontosságú műnek kulcsa. Kelet kulcsa, mely nem nyikoroghat — hiszen állandóan „olajozzák”.

— Diákkongresszus Targu-Muresen. —

A diákkongresszust április 3-tól 5-ig tartják meg Targu Muresen a belügyminiszter engedélye alapján. prof. Dr. Traian Bratu, a jassi egyetem rektora tiltakozott az engedély kiadása ellen, mivel egyrészt nem kérték ki az illetékes főiskolák véleményét, másrészt csak szélsőséges jobboldali diákok vesznek azon részt. Végül azért is tiltakozik, mivel a kongresszusnak kimondottan politikai karaktere lesz és nem egyetemen által elismert diákszervezet rendezi.

Princz-féle zománcozott főzőedények gyári lerakata, háztartási cikkek, épület és bútortárolások, réz függönytarikák stb.

Stern József vaskereskedése Oradea, Piața Mihai Viteazul 2. Telefon 8-92.

Tavasza legolcsóbban vehet retikült és mindenféle bőröndárut **VULCAN — HARTMANN** gyári lerakóban, Blv. Reg. Ferdinand 1.

borvörös, fekete,
barna, drapp,
szürke, kék,
zöld

HUNTING
Calf

CIPŐK

Reichard

A kormány csak egy millió lei szubvenciót szándékszik adni Románia összes zsidó hitközségeinek

A hitközségek szövetsége visszautasította az egymillió leif. Az erdélyi orth. Központi Iroda külön utakon akar járni

Megdöbbenéssel és elkeseredéssel kell leszőgeznünk azt a szomoru tény, hogy Románia egymilliónyi zsidósága semmiképpen sem tudta jogait érvényesíteni és a jövő évi költségvetés szám-labirintusában kemény arculcsapást kellett elszenvedjen, amikor aránytalanul kevesebb összeggel kellene beérje, mint amennyit számarányánál, adófizetési készségénél fogva joggal megérdemel. Ha hirtelen statisztika állna rendelkezésre, úgy be is tudják approximative bizonyítani, hogy milyen tekintélyes hányadot „élvez” a zsidóság a közterhekből és ezzel szemben a kormány egy millió zsidónak egy évre, egy millió lei kultuszszubvenciót akar megszavaztatni. Egy leif egy évre egy zsidónak! Gyönyörű motto ez, de a zsidóság számára a legnagyobb arculcsapás. Még az eddig kapott néhány millió is csaknem komikus volt a milliárdos számoszlopok tömkelegében, de belenyugodtunk már. De egy milliót adni? ez sértő és megállító. Nagyon helyes volt a zsidó vezető körök ama Bucurestiben hangoztatott álláspontja, hogy inkább semmit, mint ilyen bagatell összeget.

Természetesen esztelenség volna a dolog felett napirendre térni. Minden törvényes eszközt meg kell ragadnunk, hogy jogainkat érvényesítsük, legalább oly mértékben, ahogy a múltban volt.

Különben a történekről alábbi tudósításunk számol be:

Bucuresti. Az elmúlt héten a romániai nyugati szertartású és spanyol hitközségek országos szervezete gyűlést tartott, amelybe bevonták a cluji orth. Központi Iroda képviselőjét is, a hitközségeket ért ama sérelem miatt, amely a kormány részről érte a romániai zsidó hitközségeket. A kultusz-kormány eleinte teljesen törölni akarta a hitközségek eddigi 6.900.000 leies kultuszszubvencióját és ezzel meg akarta szüntetni az ország egymillió főnyi zsidóságának „kultuszszükségletét”-nek állami támogatását. Ezzel szemben erősebb támogatást nyújt a többi kisebbségi egyházak részére. Ezek közül némelyek számszerűleg jóval kisebbek a zsidó egyháznál, így például a muzulmánok 6 millió 700.000 leif kapnának ezen a címen, holott számszerűleg még a felét sem teszik a zsidóságnak és sokkal kisebb adózók és jelentéktelenebb összeggel járulnak hozzá az állam bevételeihez, mint a zsidók.

Az egyházak képviselői J. Niemerover grandrabbi elnökletével a legfelsőbb tanács bevonásával tárgyalásokat kezdtek Lepada tu kultuszminiszterrel, aki hosszas tárgyalás után hajlandó volt egy millió leif felvételni az állami költségvetésbe. Hasztalan volt az intervenció, amelyhez a hitközségek bevonták a Legfelsőbb Tanács elnökségi tagjait, W. Fildermant, dr. Fischer Tivadart és dr. Fischer József elnököket, a kultusz-kormány nem volt hajlandó engedni merev álláspontjából.

A hitközségek, valamint a Legfelsőbb Tanács vezetői arra az álláspontra helyezkedtek, hogy nem fogadják el az egymillió leif, mert az sértő a zsidóságra és főképpen kártartottak e mellett az ökirályságbeli bukovinai és beszarábiai zsidók reprezentánsai

A beszarábiai hitközség már a közel-

múltban sem akarta igénybevenni a kormány kultuszszubvencióját, elvi okokból.

Egyedül az erdélyi orthodox Központi Iroda, amely Löwy Mór rabbiával képviseltette magát nem szándékozott csatlakozni a romániai ös-zsidóság reprezentánsainak egységesen hozott határozatához. Álláspontját azzal indokolta, hogy nem szándékozik újratámaszni a kormányhatóságokkal, és az a minimális összeg is, amely az egymillió leiből rájuk esik (alig százezer leif évente)

Egy igazi cionista tragikus élete és még tragikusabb halála

Mig a konjunktura lovagok, anticionisták, a teif tálnál harácsolók és a palesztinai építőmunka kihasználói nagyszerű profitot szednek az egyre jobban fejlődő zsidó Állam éléskamraiból, addig azok, akik a leg-haláltalanabb pionir munkát végezték, éhen fordulnak fel — a hálás utókor jóvoltából.

Példa kell erre kedves olvasó? Azonnal találhatunk egyet, amitől elfacsarodhat a szív és elveheti kedvét mindazoknak, akiket idealizmus fűz az eszméhez akik idejekorára ki kell ábránduljanak mindabból, amit naiv lelkük az ihlet óráiban megérez. Mindég csak a kalmároknak volt jó, a szivteleneknek a mindent önzően kalkulálóknak és soha-soha sem az idealistáknak.

Ime a példa: Elt Budapesten egy Schey Hugó nevű ember. Ő volt a magyar evező-sport mecénása, a VAC alapítója, a harsnások vezére. Azután, mint régi lelkes cionista úgy érezte, hogy neki a palesztinai földön kell élni. És kijutott Palesztinába. Ott abból akart élni, hogy nagy európai cégeket képviselt. De kevés pénze maradt, mert mindent a magyarországi zsidó sportra költött és az ifjúság nevelésére. Ezért szegény volt már, amikor odakerült, de megpróbált dolgozni. Nem sikerült neki. — Azután abban reménykedett, hogy mint egyik legrégebbi cionistát, aki Herzl-el is levelezett már a Jewish Agency elfogja valahol helyezni. Csalódott. — Mert a Jewish Agency azokat sem helyezi el a régi cionisták közül, akik nagy protekcióval rendelkeznek, a mindent önzően kalkulálóknak és Esetleg elég, ha az illető anticionista volt. Mit kezdtek volna hát Schey Hugóval, akinek nem volt egyebe mint 35 éves maku-látlan cionista multja és — Herzl elismerése.

AKI KÜRTJENEK HANGJÁVAL MENTETTE MEG A FALU ZSIDÓSÁGÁT

Egyetlen szenvedélye volt. Négy hatalmas níkkel kürtje volt és a fiatalokat ezen tanította trombitálni. De Tel-Aviv házaiban nem túrték ezt a lármát. Holott 1929-ben egy egész falut mentett meg kürtjével, amelyen csak a Semá-Jiszroél dallamát tudta fújni. A nagy arab lázadás idején Schey ott volt a faluban, már ötödik napja, amikor arabok lopóztak be a faluba, hogy megtámadják a zsidókat. A falu elaludt, csak Schey virrasztott.

Herzl naplóját olvasgatta. Ő vette ész-

A legfinomabb minőségű női-kabát, kosztüm, férfiöltöny, felöltő

szövet

különlegességek

Deutsch

posztóáruházban

Oradaa, Strada Avram Iancu 4,

feltétlenül szükséges büdzséjének kiegyensúlyozásához.

Az orth. központi irodának eme ténykedése kinos visszatetszést szült a többi ritusbeli szervezetek vezetői között, akik egy idejűleg értesítették a kormányt, hogy amennyiben nem változtatná meg a kormányzat eredeti álláspontját a hitközségek szubvenciója ügyében, úgy tiltakozásuk mellett, az állami támogatástól elállani kénytelenek.

re az arabokat. És ekkor megfújta a kürtjét. Volt nála revolver is. De egy-két revolver lövés azokban az időkben nem sokat számított. De amikor a kürttel megfújta a Semát, azt hitték a támadó arabok, hogy egy egész század indul ellenük rohamra és megfutamodtak. Ezen az éjszakán egy órán keresztül fújta a kürtjét és ekkor erőltette meg a szívét. A Smá-Jiszroél megtette a kötelességét.

Most már tudom, hogy miért tanultam meg trombitálni — mondotta Schey. És ezek után azt lehetnének, hogy ennyi érdem elég volna ahhoz, hogy ezután nyugodtan éljen az öreg cionista harcos!...

Tévedés, nagy tévedés. Ezután sok sikertelen ügynökölés és szegyetelen próbálkozás volt osztályrésze. Egy középszerű mosodának lett mindenese. Könyvelője, ügynöke és szennyruha kiszámolója. Egy bajtársa helyezte el, akivel együtt harcolt 1929-ben. Ez az egy hü maradt hozzá....

A KÜRT ELNEMUL ÉS A PIONIR ELPUSTUL ELHAGYOTTAN...

Egy napon nem hallatszott szobájából a kürt szava, nem hangzott a hangszere a Semá..... Délelőtt tíz orakor bezörgettek hozzá. Ott feküdt ágyán olyan pedánsan, rendezesen, ahogy minden ügyét rendezte. Ki hült szívéen hideg borogatás. Kezében Herzl Tivadarnak egy 1900-ban hozzáintézett levele. Nem maradt utána semmi — csak a fényes trombita. És Herzl, Nordau, Zangwill levelei, melyeket hozzá intéztek. A leveleket a jeruzsálemi Sifriának hagyományozta, a trombitát a legendás trombitát a tel-avivi gimnáziumnak.

És történt ez az esemény a nagy konjunktura idején amikor a zsidóság hatvan ezer német zsidót segített ki az Erebebe, akik közül legalább fele hosszú évekig anticionista volt, csak Hitler faragott belőlük cionistát. De a pionirok sorsát, az első roham bajtársát hagyták elpusztulni, elhagyottan, nyomorultan, egy mosóda szennyruhája alatt.

Felmerül a kétely. Nem-e jobb pénz harácsolni, közönyösnek lenni, kinevetni a ködevőket és idealistákat, akik így halnak meg, ahogy meghalt, szegényen, elhagyottan, egy igazi régi lelkes cionista.

Julius 2-ára

Összehívták a német menekültügyi konferenciát Genfben

Genf. A Népszövetség összes tagállamainak, valamint az Egyesült Államoknak és Braziliának köriratot küldött a Népszövetség főtítkársága, amelyben közli, hogy ez év január 24-én tartott ülés határozatának megfelelően, 1936 július 2-ára államközi értekezletet hív egybe, a német menekültügyek legális státuszának megállapítására.

Egyidejűleg mellékelt a főtítkar egy ideiglenes napirendet, amelyet a menekültügyi főbiztos Sir Neill Malcolm állított össze. Többek között ajánlja a főmegbizott, hogy ideiglenes határozatokat hozzanak a menekültekre vonatkozólag, s ezek azonnal lépjenek életbe. Tárgysorozaton szerepel a menekültek jogi helyzetének szabályozása, és a menekültek igazoló papírjainak kiállítása is.

Avenol a népszövetségi főtítkar egy átiratot is mellékelte amelyben azt kéri, hogy az egyes államok legkésőbb május 15-ig közöljék, hogy részt szándékoznak-e venni ezen a konferencián és lehetőleg közöljék azok neveit is, akiket delegálnak erre az ülésre. Azt is kéri, hogy az államok tegyék meg addig indítványukat, azzal a céllal, hogy a végleges napirendet megállapíthassák. A főmegbizott fenntartja magának a jogot, hogy az indítványokat áttanulmányozza és szükség esetén összehasonlítsa a többi indítvánnyal és esetleg szövegváltoztatásokat is eszközölhessen. Végül azt is megemlíti a főtítkar, hogy a tárgy sürgőségét a Népszövetség valamennyi tagállama elismeri és ezért volt sürgős az értekezletnek pontos és rövid dátumra való kitűzése.

A beregszászi hitközségi perben, a „neolog” hitközség javára döntött a csehszlovák Legfelsőbb Közigazgatási bíróság

Beregszászból jelentik: 5 évvel ezelőtt a hatóság felfüggesztette a beregszászi zsidó hitközség autonómiáját és a hitközség élére kormánybiztost állított. A kormánybiztos lefolytatta annak idején a főrabbi választásokat, mire a hitközségnek több száz tagja kilépett a hitközségből és megalakították külön metszével a beregszászi „neolog” hitközséget. Az elhagyott orthodox hitközség a kettészakadás következtében, elvesztette bevételeinek nagy részét, amelyet oly módon szándékozott részben fedezni, hogy a kilépett tagokra 788.000 korona adót vetett ki, gabella veszteség, kultusz adó és egyéb hozzájárulások címén. Az adó kivetés ellen a kilépett tagok fellebbezést nyújtottak be és az ügy megjárta a járási hivatalt, amely helyet adott a kilépett tagok fellebbezésének. Az Országos Hivatal azonban az elsőfokú hatóság ítéletét megsemmisítette és jóváhagyta a kirótt adók helyességét. A kilépők a Legfelsőbb Közigazgatási Bírósághoz fordultak panasszal, amely több óras tanácskozás után úgy döntött, hogy a kilépők kérésére jogos és a peres felek rituális bíróság elé utalandók és csak az esetben szabad tőlük adókat követelni, ha a rituális választott bíróság kilépési indokukat nem tartaná jogosultnak. Addig, amíg a rituális bíróság nem döntött ezen ügyben a kivetett adókat nincs joguk a hitközségnek behajtani. Az orth. hitköz-

ség jelenlegi elnöke, dr. Székely Béla és a hitközség főrabbi a Legfelsőbb bíróság döntése után, figyelembevéve a hitközség magasabb érdekeit, tárgyalást kezdtek a kilépett tagok egyrészével, hogy békésen likvidálják és eliminálják a feszült atmoszférában teremtődött és kieleződött differenciákat.

Szervezi a Harmadik Birodalom a csehszlovákiai hitleristák zsidóellenes frontját

A prága sajtóbíróság előtt a napokban tárgyalták Konrad Henlein perét, amelyet Henlein saját nevében és a szudéta németek pártjának megbízásából indított Arne Laurin a „Prager Presse” szerkesztője ellen. A pert a lap ama kijelentése miatt indították, mely szerint „Henlein uralja a náci klaviatúrát és az SDP. pótolja a feloszlatott NSDAP-ot” A Prager Presse főszerkesztőjét képviselő védő Dr. Vaclac Boucek, kérte a valódiság bizonyításának elren delését és a számos adat közül, az egyik például a következőket mondja: Az SDP. a fűherri elvek szerint organizáltatott meg, a képviselők és szenátorok kötelesek hűség esküt tenni a párt elnökének: a 134-es számú titkos rendelet szerint, amelyet Plauen-

ből küldöttek szét, kiderül, hogy a Henlein-párt pótolja a feloszlatott NSDAP-ot Neuwirt képviselő, aki különben Heinleint a perben is képviseli 1933-ban kérte a berlini Ullstein vállalatától, hogy prágai tudósítójukat bocsássák el a szolgálatból, mert zsidókkal tart fenn érintkezést Henlein különben az összes csehszlovákiai német pártkezeket Reichenbergbe hívta, hol kijelentette hogy korlátlan pénz összegeket felett rendelkezik és minden pártszervezetet és sajtóterméket támogat, amely elfogadja az ő irányítását. Az aussigi Schicht vállalat tisztviselőit társadalmi bojkott alá helyezték, mert zsidóktól vásároltak. Tetschenben a szudéta-német-pártba tömörült orvosok kimondták a bojkottot a zsidó orvosok ellen. Mindezeket a per folyamán igazolta a beperelt főszerkesztő és számos tanut is felvonultatott a cikk igazolására. A bíróság úgy határozott, hogy az összes bizonyítékokat meghallgatja és átnézi; és a pert bizonytalan időre elnapolta.

GYAPJUIPAR

R. T.

TIMIȘOARA

2000 alkalmazott. - Gyártja a legfinomabb női és férfi szövetszőnységeket, a legmodernebb kötött és kötszővött cikkeket, fonalat, szallagot a legolcsóbb árakon.

Fiókok és eladási helyek (Serilana r. t.) az ország összes nagyobb városaiban

Nagytakarítás festékek, ecsetek, padlólakkok, parkettpaszta, meszelő, zománc- és olajfestékek legolcsóbban és legjobb minőségben

Stern S. Endre cégnél, Str. Nicolae Iorga 10. Címre különösen kérem figyelni. Telefon 3-78

Tisztán kezelt **פוסט פוסט פוסט**

fűszerárak legolcsóbban

beszerezhetők a

Fonóleány külön husvéti osztályán

Str. Nic. Iorga 17. Telefon: 48
Rendeléseket házhoz szállítjuk.

HETI GLOSSZÁK

Amikor három és fél millió zsidó sztrájkol

Korunk, a megvadult idők korszaka, amikor egyik napról a másikra olyan események történnek, amelyekre korábban évtizedekig, esetleg évszázadokig lehetett várni. Illetőleg nem várt rájuk senki, aminthogy most is elengedné mindenki. A torló világ események mellett, a zsidó világnak is megvannak a maga napi szenzációi. A német zsidóellenesség még teljesen virulens, még naponta történnek tragédiák még mindig ott tart 500.000 zsidó, hogy nem tudja mit hoz a holnap és már is itt van a — három és fél milliónyi lengyel zsidónak tragédiája. Bombamerényletek, pogromok, és a vágatási tilalom, egymásután következnek és a zsidóságnak egyik úgy számban, mint erkölcsi sulyban jelentős rétegét érintik. De a lengyel zsidóság nem hagyja magát. Minden eszközök megragad, hogy ne terítsék két vállra. Azt hihette volna az ember, hogy ennyi támadás után, amely őket az utóbbi időben érte, bizonyos rezignáció fogja el a lengyel zsidóságot. És mi történt? Epen az ellenkezője annak, amit beletudósításnak nevezhetünk. A lengyel zsidóság feleszmélt, és rájött arra, hogy három és fél milliónyi embert, akik évszázadok óta élnek azon a területen, ahol jelentős gazdasági és társadalmi faktorok, nem lehet lealázni, nem lehet elvenni életlehetőségeit. És nem kellett sok szervezkedés, egy keddi napra, a múlt héten kitértek egy tiltakozó sztrájknapot. És egyszerre leállt a munka a lodzi gyárakban, nem dolgozott a varsói kereskedő és gyáros és nem a krakkói és tarnopoli szuiter és szabó sem. A fájdalom, az elkeseredés, a megalázottság olyan elementárisan hatott a lengyel zsidóságra, hogy impozánsan egy emberként tiltakozott a mai rendszer ellen. És a lengyeltség felfigyelt erre az összefogásra. Nem hitte talán a lengyel slachta sem, hogy az öreg gettózsidó meny nyire összefog az egyetemi diákkal és a

Minden várakozást
messze tulszárnyalnak a

Szívesen látjuk szebbnél szebb újdonsága-
ink és olcsó áraink megtekintésére.

KATZ POSZTÓÁRUHÁZ

Oradea, Str. Avram Iancu 1.

különleges

Rendkívül olcsó árak!

szövet

újdonságai.

dusgazdag gyáros, a milliónyi szegény proletárral. Az eredmény meg is mutatkozott. A kormány takarodót fújt a vágatási tilalommal kapcsolatban és áthidalta a szakadékokat, amelybe bele akartak taszítani milliónyi zsidó embert....

Zsidó tengerészek

Meghuzódnak szerényen a szürke napi hírek között olyanok is, amelyeknél meg kell állnunk egy pillanatra, mert érdekesek és gondolkodásra késztetnek. Mit is mond a rövid hírecske? Haifában száz zsidó matróz és más, hajókon szolgálatot teljesítő tengerész egyesületbe szervezkedett és megalakította az első zsidó tengerész-egyesületet. — Természetes folyamánya ez, annak a fellen dülésnek, amely annyira jellemzi az új Palesztinát. És mégis meg kell álljunk egy pillanatra. Hát hogyan? Kérdi a gettó fáradt szemű bus vándora. Ott tartunk már, hogy zsidó tengerészeink is vannak? Mert lehetséges, hogy egykor jártak őseink a nagy vizet, de az utóbbi évszázadokban a tengernyi baj és bánat között éltek és usztak az élet amugy is hánykodó tengerén, hogy nem akarták még itt is konkurenciával keseríteni a többi nép fiainak életét. Hosszu évszázadokon át, sőt évezredekken keresztül is, a zsidó fájdalom és zsidó bánat tengernyi sós

könnyet csalt ki az egymásután következő zsidó generációk szeméből, amelyet, ha fel-fogtak volna, egy nagy tengert tenne ki...

A zsidó bánat tengernyi könnye azonban most praktikusabb vizekre vitte a száz zsidó fiut, akik ma valóban a nagy tengeren állják a viharokat, árbócok tetejéről figyelik a láthatárt, amely ezeknek az embereknek, lehet hol komor, hol derűs, nem úgy mint a gettó zsidóinak, akiknek sohasem pirkad a hajnal oly csodásan, mint a tengert járó zsidóknak. Az új élet pezsdülése hozta magával, hogy tengerre is száll már a zsidó és bizonyos az is, hogy ott is megállják majd derekasan helyüket. Nem csak a szárazon, hanem a végtelen vizeken is teljesíteni fogják kötelezségeiket. olyan bátran, olyan derekasan ahogy fölünk zsidóktól megszokták már az emberek. — Ma

Togal
gyorsan és biztosan hat
RHEUMA / KÖSZVÉNY
ISIASZ, GRIPPA, IDEG- ÉS FEJFÁJÁS
és minden más húléseges megbetegedésnél
Idült esetekben is meglepő eredményeket
A Togal kiküszöböl a szervezetből
a káros bomlási termékeket.
Csináljon egy komoly Togal-kurát.
Gyógyszerárakban és Drogeriákban.

SALOM ASCH

A PESZACHI CSODA

Slomó ment az uccán, át a kis téren. — Hosszu kabátján a tél megszáradt csatakja fénylett és amikor csizmájához ért a kaftán széle, csörömpölt, mint valami kolomp. Bajusza felét szájában tartotta s szokása szerint harapdálta a fogai között, mintha megakarná enni és olyan felindult volt, mint még soha életében.

— Pont az utolsó percig kell neked várni?! — morfondirozott magában. — Ki kell vened a lelkemet! Így is, úgy is adni fogsz mit jelent hát neked, hogy egy nappal korábban adsz, hogy legalább fellélegezhessék?!

Az ismeretlen, akivel Slomó eképpen vitatkozott nem volt más, mint „rabijnaj sel ajlom“, a világ ura. Mivel, hogy pészach már nagyon is a küszöbön állott. A piacról, ahol most Slomó keresztül ment, a többi zsidók már mind nagyban vitték haza a macót zsákzsákra a krumplit, a „bors“-ot, kosárzsákra a hagymát. A kisiük már ott szalagáltak az apjuk körül, aki elvitte őket a borbélyhoz, hogy a tél folyamán kinőtt bozontos üstöküket lenyirja. Az uccákon már nagy volt a tumultus, mert tisztogatták a házakat és a lakásokat. Slomó mindezt tétlenül nézte, anélkül, hogy hidegvízbe mártotta volna a kezét. A szobája még nem volt kimeszelve. Az ágynemű még nem volt kiporolva. De minek is kezdte volna mindezt, mikor az a valami, amire várt, még mindig nem jött meg?

Slomó azok közé a zsidók közé tarto-

zott, akik reménykedésből élnek. Évről-évre napról-napra, reménykedésből él és különösen szombatától-szombatig. Hivatására nézve üveges, úgy is hívták őt, hogy „Slomó az üveges“ s nemcsak üveges, hanem könyv költő is, de ha véletlenül valami óra elromlik, azt is megtudta csinálni Tökéletes lángész. Mindössze éppen csak megélni nem tud a sok tudományából. Megélni a reménykedésből él meg ami annyit jelent, hogy mindig történik valami csoda, hogy a falat kenyér eljusson az ő házába. Magából a hivatásából sose jutna kenyérre. Ha szombatot kell csinálni majd jön valamilyen kis elintézendőcske. Véletlenül pont a piacon megy keresztül, amikor egy paraszt vásárra viszi a borját, hogy a városban eladja. Ekkor Slomóból „potyatárs“ lesz, ami annyit jelent, hogy segít a parasztnak a borju árát felverni. Vagy egy földesur küldi őt valami utra! Egyszóval „csoda“ nélkül meg se tud moccanni. De az igazi csodának mindig pészach előtt kell bekövetkezni. Feltudná sorolni hogy megházasodása óta évről-évre, hányféle csoda következett be és miképpen vált lehetségessé, hogy egyáltalán pészachot tartson.

Az erev pészachi csoda néhány év óta egy ismeretlen régen elfelejtett, tengerentuli nagynénitől érkező levél formájában köszöntött be Slomóhoz. Egész évben semmit sem hallott róla. Minden levél amit Slomó a nagynéni címére küldött, arra a címre ami a boríték hátlapján állott, egész évben nem jött válasz. Bármilyen szivettépő volt is az a levél, bármily színesen ecsetelte is benne sanyaru helyzetét Slomó — a nagynéni hallgatott. Minthogyha a levelek a ten-

gerbe estek volna. De pészach előtt megemlékezett és küldött Slomónak öt dollárt, egy szer tizet és volt eset, amikor egy valódi huszdolláros is küldött Néhanapján néhány szót is irt a küldeményhez, máskor még azt se. Így ment ez már egy idő óta évről-évre. És ebből a pénzből csinált Slomó pészachot.

Ennek a tengerentuli kis levélnek is hamar híre futott és egész legenda támadt belőle. Tudta Slomó, hogy mint minden évben meg fog érkezni most is a jó „cédulácska“. De olyan későn, mint az idén pészach előtt még soha sem jött. Hiszen pészach már a nyakunkon van, a többiek már-már mindent összevásároltak, már-már el kell takarítani a chomecét és még mindig se híre, se hamva a tengerentuli pénznek.

Slomó úgy gondolja, hogy a pénzt tulajdonképpen nem is a nagynéni küldi. Hogy minden évben csoda történik vele, de a Jóssten persze nem dobhatja be azt a pár dollárt az ablakon, hát más módot talál, kitalál Amerikában egy öreg nagynénit, egy elfelejtett nagynénit, meglágyítja a szívet és sugalja neki, hogy küldjön Slomónak pár dollárt, amiből pészachot csinálhat. Segíteni Isten segít, csak a nagynéni által. Különböző mért hallgat egész évben és miért jelent kezik mindig pont pészach előtt?

Slomó egészen biztosan hiszi, hogy pészach előtt megfog jönni a jó cédulácska. — Hát hogyan?! Majd Isten hagyja őt chomecot enni! Ebben az évben azonban jól kiszedi a lelkét, de mit jelent ez? ... Mbach, ha azt akarod, hogy én legyek az utolsó, aki pészachot csinál, hát én leszek az utolsó — morfondirozott Slomó magában és irigykedve nézte, hogy Mose Weinmacher, gazdag em-

még nem „konkurens“ száz zsidó halálai tergerész, a vizet járó nagy népek sorában, de — sajnos — félünk, hogy itt is „utjában leszünk“ másoknak. Egyelőre azonban örvendjünk mert hiszen — tágul a horizont és száz zsidó fiú „tengerre szállt“...

Német szabadkőművesek is antiszemiták

Érdekes eset és jellemző. Tudjuk, hogy a német birodalomban üldözik a szabadkőműveseket is, foszlatták páholyaikat. Letartották őket. De ők nem hagyják egykönnyen magukat. Most is életjelt adtak magukról. Csak hogy ez az életjeladás furcsa körülmények között ment végbe. Valahogy úgy, hogy abból nem sok dicsősége származott a szabadkőművesség emberbaráti eszméjének.

Nemrégiben könyv jelent meg Hitlerországban, amely részletesen és ellenségesen foglalkozik a szabadkőművességgel. Azt írja többek között, hogy a német páholyok megalapítója — oh jaj — egy zsidó volt. Neve pedig: Johann Wilhelm Ellenberg, akinek később a császár az Edler von Zimmendorff nemességet adta. Megírja azt is ez a könyv, hogy a páholy legutóbbi nagymestere szintén zsidó származású volt. Mit tett erre a foszlattott nagypáholy? Biróság elé vitte a könyv szerzőjét és bizonyítani igyekezett, hogy ezek nem voltak zsidók és a páholyba „fajtszta“ zsidót nem is vettek fel, csak kikeresztelkedetteket. Súlyos sértésnek vették tehát a német szabadkőművesek, amiért azt merték írni róluk, hogy zsidók is vannak közöttük. A bíróság azonban

Hitler bírósága és kimondta, hogy teljesen mindegy az, ha fajtszta, vagy kikeresztelkedett zsidók voltak soruk között. Mind egy. Egykútya. Illetőleg egyszabadkőműves. Felebbezték a Freimaurerek. Ott is elmarasztalták őket. Csak jellemzésül írjuk meg, hogy bizony-bizony, a német szabadkőmű-

vesek sem akarnak elmaradni a kor eszméjétől. Ők is patentírozott antiszemitákna akarják megjátszani magukat. Emberszeretet? Eszme? Felsőbbrendiség? Olyan nem létezik Berlinben — még a szabadkőművesek között sem. Nem bizony!...

8.000 német menekült él Franciaországban Felélénkült a cionista élet. -- (Párisi levél)

A német emigránsok nagyrésze elhagyta Franciaországot. Őka ennek egyszerű és érthető! nem tudtak maguknak megfelelő existenciát alapítani. De azért még mindig van 6-8000 belőlük itt. Gazdasági és más szempontokból is kedvezőtlen a helyzetük, mert nem tudtak biztos talajra találni az országban. Újabb németországi bevándorlási folyamat nem nagyon lehetséges, mert a vízumok kiadását nagyon megnehezítették és az idegenellenőrzési törvény megszigorításával csaknem lehetlenné tették. Kezdetben a francia zsidóság adott az emigránsoknak és körülbelül 15 millió frankot gyűjtöttek e célra, az utóbbi hónapokban mindkevesebb érdeklődést tanúsít a német menekültek ügyével szemben. A „Comité National“ a francia menekültügyi bizottság 1935. év végével beszüntette tevékenységét. A Samuel delegáció amerikai utja azt is célozza, hogy a német zsidóság kivándorlásának előmozdítására a francia zsidóságot is bevonja az akcióba. Egyidejűleg a menekültek ügyének felkarolására újabb bizottságokat alakítottak, amelyek egymástól függetlenül dolgoznak. A francia zsidóság-

nak nincsen egységes szellemi vezetése, ami erősen érezhető és hátráltatja a francia zsidóság egységes állásfoglalását a nagy zsidó problémával kapcsolatban.

A FRANCIA ZSIDÓSÁG CIONISTA AKTIVITÁSA

Ha nem is tudták még az összes pozitív erőket összefogni, a cionista munka folyton nagyobb teret hódít a zsidóság széles köreiből. Fontos lépés a helyzet stabilitása szempontjából Justin Godard szenátor elnöklétével megalakult „France-Palesztine“ komité megalakulása. Sok francia politikust jelentette belépését a komité tagjai sorába. Így Flandin külügyminiszter, Guernut közoktatásügyi miniszter, Déat légügyi miniszter, Georges Duhamel az ismert író, André Maurois, Darius Milhand komponista stb. A komité kitűzött céljai többek között: Franciaország részvétele a Levante-messén, francia írók és költők antológiájának kiadása, héber nyelven francia tanszék létesítése a jeruzsálemi egyetemen és előadások tartása egész Franciaországban — Palesztináról. Az első előadásorozatát Georges Duhamel tartja, aki most lett az Academie Française tagja.

A francia Wizo is nagy aktivitásba kezdett. Sieff asszony, Romania Goodman, Céline Sokolow ott tartózkodása erős impulzust adott a további munkára. Mrs. Sieff kezdeményezésére egy központi szervezet is létesítettek a franciországi különböző Wizo csoportok. A francia cionista asszonyok ezzel az első impulzust adták valamennyi franciországi cionista szervek együttműködésére.

Nedves, esős évszakban szedik áldozta aikat a járványos betegségek

Használja rendszeresen **SEN LASLO** (Szt. László) a kellemesen illatosított

fertőtlenítő toalet szappant,
megvédi **fertőzések** ellen

Vigyázzon nehogy utáztatokkal kiszolgálják!

ber módjára kockás vörös zsebkendőjét kicsünetve hátul a kaftánja hosszú nyílásán meggyegyesen, vele a két fia és cipelik a pészachi bort. És mások is. Csak Slomó nem. Hát meddig kell még várnia? Hiszen idestova már mindent eladnak.

— Szaladjunk csak még a póstára, hát ha közben megérkezett?! — mondja Slomó és máris rohan a póstára.

A pósta elé érve meglassítja lépteit és megáll. Fél, fél attól, hogy megint kap odabent egy verset, mint már kapott mert sokszor volt a póstán és megérdeklődte, hogy nem jött-e még meg az amerikai levél. A pósta ugyan nem rendőrség, de a hivatalnokok mégis keresztények és kormányemberek és kormányemberekkel szemben nem szabad kikezdeni. De a szíve mégsem nyugodott; hátha igen! Talán ép most, abban a pillanatban, mikor ő itt áll a pósta előtt, jött a sűröny számára Amerikából. Ha Isten akarja, minden megtörténhet. Mit lehet tudni?

Megembereli magát, lesimitja pajeszát, leveszi a kalapját és kis bársonysipkában odamegy a kis ablak elé:

— Főnök ur, talán megjött az én levelem kérem szépen?

De még mielőtt befejezte volna a mondatot, becsapódott az ablak az orra előtt:

— Mondtam már, hoy nincs. Minek jöttél még egyszer?

Slomó megint kiment az uccára. Egülről már feltámadt benne az aggodalom, az uccán leste meg a levélhordót. Hiába. Mi lesz ennek a vége? Slomó gondolkodik.

— Eh, tudod mit az idén más módon akar rajtad segíteni, — nyugtatja meg magát.

Önkénytelenül is körülnéz az uton, de

seholse lát maga körül semmiféle kincset.

— Nem, kincset nem találok — morfon díroz Slomó megint csak bajszát rágva. — Kiváncsi vagyok, hogy hát miképpen akar nekem Isten az idén segíteni? Ha nem jön a pénz Amerikából hát valami mást kell csinálnia. Semmiért sem adnám, ha tudnám, hogy mit fogsz az idén kitalálni?!

Hazamenve a lakást a legnagyobb felfordulásban találta, a nagy felfordulás közepette ott áll felesége felgyürt ruhaujjakkal és egy kacsaszárnyával meszelte a konyhát. A gyerekek félig az uccán, félig a szobában a butorok félig az uccán, félig a szobában és az egész lakás félig az uccán félig a szobában...

Mikor az asszony meghallotta hogy hazra érkezett és felé fordította teljesen beme szelt képét és megkérdezte:

— Még mindig nem jött meg?

— Nem! felelt röviden.

— Hát mi lesz??

— Mit kérdezed tőlem? kérdezd „ő“ tőle! — mondja Slomó és elfordul az asszonytól.

S mintegy tovább folytatva abbahagyott gondolatát, félhangosan így töpreng magában:

— Nagyon kíváncsi vagyok, nagyon kíváncsi...

— Miről beszélsz — kérdezi az asszony

— Semmiről, nem téged gondoltalak — válaszolja Slomó.

S miközben azon töprengett, hogy mi féle csodát fog Isten ez idén vele művelni, nagyszerű gondolat villant az agyába.

— Milyen számár vagyok! hiszen Isten úgy is segíteni fog rajtam! Muszáj neki segíteni rajtam! Ha nem jön a „cédula“ Amerikából, majd jön más. Tudom, hogy most hagy várni engem, hogy gondom legyen. —

Hát hagyja várni! Amilyen jó adósom ő énnekem, van olyan jó adósa ő másoknak is. És visszaemlékezik egy drosóra, amit egyszer szombaton hallott. „A fácska ott áll elszáradva, kopaszon egész télen. Mindenki azt hiszi, hogy már halott. És mégis, amint eljön a kedves, jó nyár, Isten kinyitja rajta a rügyeket minden évben“....

Miféle összefüggés volt a fenti mondat és Slomó jelenlegi helyzete között, azt nem tudom, de tény az, hogy a mondatra való emlékezés után Slomó szemei ragyogóbbak lettek, a gond elszállt arcáról s egész lénye fiatalosabbá és frissebbé váltott. Alakja kiegyenesedett és magasabb lett. Boldog, erős hangon kiáltott fel:

— Jochébed, vedd a lepedőt és gyere! De máris!

Jochébed csodálkozva nézett rá: Mit akarhat? De Slomó nem adott neki időt a csodálkozásra.

— Mit állsz itt? Ha azt mondtam: vedd a lepedőt és gyere, biztosan tudtam, hogy mit beszélek.

Jochébed megijedt az urától. Slomó olyan férfi volt, aki nem sokat beszélt az asszonnyal, hanem egyszerűen parancsolt neki, ahogy a férfi tekintélye ezt megkívánja. Követte is az asszony a szavát anélkül, hogy egy szót kérdezett volna. Gyorsan megmosdott, arcát letörölte egy vizes kendővel megigazitotta a sájtlijét, átdobott magán egy rendes ruhát és kivett egy tisztá lepedőt a szekrényből. Ha az úra azt mondta, hogy menni kell, hát biztosan tudja, hogy mit beszél. Karjára dobta a már erre a célra elkészített fehér lepedőt és férje után kiment az uccára.

Megérkezve Hanannak a péknek útle te elé, mely most a maceszsütés kedvéért fe

Egy turcsa zsidó „karrier“

Wieder Mechel Icig útfja a ruszkovai chéder fől - a Porunca Tremii szerkesztőségéig

Hogyan lesz egy bocherből strámlin,
katonaságon, a wischnitzi rebbe udvarán
keresztül antiszemita agitátor?

EGY ZSIDÓ GYEREK ELINDUL...

Maramuresből indult el egy életregény, mely még nem fejeződött be, de oly állomásai vannak, amelyek furcsaságuknál fogva megérdemlik, hogy foglalkozzunk vele. — Nem azért mert érték, inkább „kinövés“ a zsidóság terebélyes és életerős fáján, amelyet, ha módunk volna le is nyessünk, mert kártékony, mert nem zsidóhoz méltó.

Színhely: egy kicsiny zsidólakta maramuresi falucska. Ruszkova. Akik ismerik azt a sajtóságot levegőt, amelyet ez a szó főd be, hogy „Maramures“ azok azt is érzik már, hogy mi is rejlik egy falucskaiban, amelyet a Teremtés jókedvében teremtett, ami a természeti szépségekre vonatkozik, de ami a szegénységet és az emberek ellátatlanságát illeti bizony-bizony, a világ egyik legelhanyagoltabb zuga.

Itt született riportunk hőse is Wieder Mechel Icig, aki apátlanul nevelkedett és gyermekkorában úgy élt, ahogy a többi ezernyi vallásosan nevelt maramuresi zsidó gyerek él. Szegényen, meztelán, kevés örömet találva a szép hegyekben és inkább a talmudi szellemi magaslatokon mutatott kis bajtársaival együtt, hajmeresztő szellemi produkciókat. Jószü gyerek volt. Agya úgy szívta magába a nehéz téziseket, a kóppott Talmud-fóliánsokból, mint száraz szivacs a vizet. Ismerték kitűnő agyáról, de azt is tudták róla, hogy kissé exaltált, idegrendszerének beállítottsága, örök nyugtalan ságra ítélte.

Wieder Mechel Icig elindult tizenhárom éves

korában, „tanulni“ Kezében kis batyu, abban elemózsia, egy tefillin és sok ambíció. Sokszor elég utravaló egy egész életre, hogy valahol messzi egy maramuresi szegény udvarból, beérjen a jólét és karrier boldog révébe.

Igy indult el Wieder is és hánykolódott kisvárosok jesiváiban, amíg eljutott Oradeára, a nagy zsidólakta empóriumba, ahol egy hasonló kis fiatal maramuresi szegény bocherli addig teng-leng, amíg valahol megállapodik. Oradeán tág tere nyílik egy ilyen kis bochernek az „érvényesülésre“. Egyideig az Amerikában elhunyt Askenázi Chilis rabbi házában tanította a rabbi gyermekeit „Cházerbocher“ volt. De járt-kelt a híres wischnitzi udvarban is, ahol nem kerdik a pájessos fiatal bocherektől hogy mit akar, hanem jöhet mehet és tanulhat, de még ott is étkezhet. A wischnitzi udvarnál mindég jut annyi egy hasonló zsánerű szegény bochernek, hogy ne éhezzen és a „sirájimok“ elég „alapot“ nyújtanak az „existenciához“. Így élt, tengett-lengett, majd amikor a hagyományos tizennyolc esztendejét betöltötte, nősülésre gondolt. Ugy gondolta, ez a lázas semmittevés, amelyet kifejtett a wischnitzi udvarban, elég bázis a családala pitásra.

WIEDER ICIG MECHEL MEGNÖSÜL

Megnősült történetünk hőse, elvette egy maramaros kis zsidó község rabbiának a lányát. Widman moisini rabbi volt az a boldog apa, aki egy ilyen tehetséges ifjuhoz adhatta leányát. De a házasság nem volt

hár lepedőkkkel volt beakasztva, — több bal bósszal találkozott, akik a feleségükkel együtt a hátukon vitték a macot. Slomó resz kető és kissé rekedt hangon kérdezte meg az egyiket, mit fizetett az idén a macéért, Annak dacára, hogy már egészen jól tudta az árát.

Betérve az üzletbe a belisztezett Hanan szívesen fogadta őt. Hanan, mint minden kereskedő, tudta, hogy a gazdag embert szívélyesen kell fogadni. Azt is tudta, hogy a gazdag ember hitelre vásárol. A szegény csak akkor vesz, ha együtt van a pár garasa. Hanan azt is tudta, hogyha Slomó eljött hozzá maceszt venni, akkor már biztosan megkapta a jó kis „cédulát“ Amerikából. Erről a céduláról különben nemcsak Hanan, hanem az egész város tudott. Mindenki tudta, hogy Slomó minden évben megkapja a levelet Amerikából. S még hozzá jó kis levélnek kell annak lenni, mert hiszen Slomónak nagyon jó kedve van. — Ezt Hanan azonnal észrevette, ezért fogadta a szokott-nál is szívélyesebben Slomót és a szemével kacsinva rája megkérdezte:

— Micsoda már megérkezett az a finom kis papíros Amerikából Slomó?

— Megérkezett, nem érkezett, azt hiszed, hogy Isten csak egy amerikai levél után tud segíteni? Nagyon sok utja van Neki ha segíteni akar... — mondta Slomó kétértelműen.

— Tudom, tudom — helyeselt Hanan — Na, mit akarsz venni? Tíz kiló durva macot mint minden évben?

— Mi az, hogy durva macot? A durva macot hagyd a gazdag vevőidnek, nekem adjál finom vékony macot és nem tíz, hanem

tizenöt kilót. Nem árt, hogyha valami marad még pészach utánra is.

Jochébed ijedten nézett urára és nem a kart hinni a füleinek. De szólni egy szót sem szolt. Biztosan tudja mit csinál. És Hanan? A belisztezett pék megvakarta üstő két, melyből csak úgy szitált kifelé a liszt. Mit jelentsen ez? Hogy Slomó tizenöt kiló finom macot vesz... Biztosan megkapta már azt a nagy levelet Amerikából! Talán valami nagy kincset küldtek neki! Sőt talán még az amerikai köztársasági elnök is hozzászapta a maga adományát.

— És tudod még mit? Mérjél le nekem még öt kiló tojásos macot is. Bár azt mondják, hogy nem egészen kóser de a gyerekek nagyon szeretik és miért ne legyen örömiük nekik idén pészachkor!

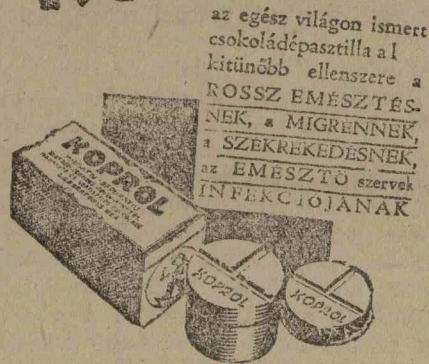
Slomó nem, de Jochébed az ajkába harapott és Hanan egy lépést hátrált. „Ki tudja mit kaphatott ez Amerikából? — tőprengett magában. — Mindenesetre jó lesz vele másképp beszélni.

— És egy pár kiló maceszlisztet ne küldjek neked haza, Jochébed, meg úgy husz-harminc tojást? A feleségemnek van egy kosár tojása, amit a gazdag Baruch felesége számára tett félre. Olyan friss tojások, hogy kár itthagyni őket.

— Majd meglátjuk, majd meglátjuk, talán az idén tényleg egy kicsit bővebben fogjuk megülni pészachot. Egész évben ugyanis eleget dolgozik az ember, nem igaz?

— Miért ne? ha az ember megengedheti magának! A te károd nélkül, minden zsidónak legyen mondván. Tudjuk már, tudjuk már, halottuk már, megtörténtek már ilyen dolgok... — mondotta Hanan so-

KOPROL

boldog. Hiába növesztett hosszabb szakállt és bajuszt, hiába cserélte fel kerek kalapját, egy kiadós strámlival, ez a levegő még is fullasztotta őt, mert valahogy kivágyott ebből a szegény millióból. Jól jött hát neki, amikor katonának hívták. Ott kedvére kitombolhatta magát, nyugtalan vére valahogy kielégülést nyert, amikor nem kellett a kaftánt hordani, amely nagyobb dílt jelképez, mint a katonai uniformis. A kaftán lelki fegyelmet és testi lemondást jelent, az „angyalbőr“ azonban teljes lelki szabadságot adott egy ilyen embernek, aki él, sőt vissza is él, ezzel a szabadsággal...

Felesége ösztönösen, az asszonyok csál hatatlan ösztönével megérezte, hogy mi jár szódik le férje lelkében és válni akart. El is váltak rövidesen. Közben leszerelt történetünk hőse és mert megelégette a szegénységet és skrupulusai sem igen voltak, bár tovább ott lebzelt a wischnitzi udvarban, de nem azért, hogy a nagy rabbi büvkörében éljen, hanem, hogy kisebb pénzadományokat zsaroljon ki azoktól, akik meglátogatták a szentéletű wischnitzi főrabbit.

HARCIA ELHATÁROZÁS

Ezt már a wilchowitzi főrabbi elbeszéléseiből tudjuk. A wilchowitzernek, ki a wischnitzi nagytudású fia, egy napon elébeállott Wieder Mechel Icig és kijelentette, ha nem gondoskodik az ő biztos megélhetéséről, akkor — elhagyja a zsidóságot és kikeresz telkedik. Különben is — mondotta — már rég levelezésben van magasabb gör. keleti egyházi körökkel, akik szívesen vennék, ha

kat jelentő bólintással.

— Nem mondom, hogy nem — felelte Slomó szerényen — hiszen Isten énnékem elég jó adós.

— És te énnékem! — kiáltotta Hanan — Hát én kérdeztem tőled, hogy van-e pénzed? Ha majd adni fogsz el fogom venni. Nagyon hiteled van nálam, mint az összes gazdagoknak, hiszen tudjuk, hiszen tudjuk...

— Jochébed életem egy kis zsir nem kellene? — lépett most be a pékné a másik szobából. — Van nekem még chanukára való gott libákból olyan zsir, ami édes, mint a cukor, fehér mint a hó és inkább a tied legyen mint másé.

Jochébed egészen kábán állt, nem tudta mi történik vele, azt hitte, hogy álmodik, de Slomó szerényen közbebolintott:

— Miért ne? Mi a különbség, hogy ki nél vásárol az ember? Venni úgy is kell.

— Te bolond, mit kérdeztél? Küld csak haza! — Látod kivel van dolgod!

— Ami pedig a pénzt illeti — akarta később Slomó elkezdni...

— Pénzről nem akarok tudni, — vágott a szavába Hanan — kérdeztelek én téged a pénzről? Hát te nekem nem vagy elég jó adós? Pészach után majd bemegyek hozzád, akkor majd elszámolunk és talán enélkül is majd együtt valami üzletet, Van valamim a számodra, Slomó hallod-e?

— Mivelhogy, értesz te engem, „ő“ egy igen nagy hitelező, sokkal nagyobb hitelező, mint az összes gazdagok... — kezdte megint Slomó.

— Tudom, tudom, egyáltalában nem kell nekem mondanod — Hanan, persze,

körükbe menne. A wilchovitzner nem válaszolhatott erre egyebet, mint amit ilyenkor egy rabbi válaszolhat. Nem tehet semmit érdekében, hanem gondolja meg jól a dolgot.

Wieder eltűnt Oradeáról. Előbb Jasiba ment, majd onnan Beszarábia fővárosába Chisinauba. De ott szigorúan vallásos életet élt, egyideig még a jesivában előadó is volt és hitiszóneklatot tartott. Két évig bírta ezt az életet, de ugylátszik exaltáltsága, lelki diszpozíciója nem engedte, hogy rendszeres zsidó módjára élje le életét. Újból meg is akart nőülni Beszarábiában, de végül meggondolta a dolgot, csak a nő pénzét szalta ki, azután faképnél hagyta.

A NAGY FORDULAT

Három évvel ezelőtt hirtelen eltűnt az emberek szeme elől. Senkisé tudta hova lett, merre jár. Néha-néha látták ismerősei, akik Bucurestiben megfordulnak, az uccán, amint gör. keleti papok társaságában jött ment és ha ismerőst látott, — elfordította fejét. Új életet kezdett. Egészen más életet mint amit eddig élt. Szakított a zsidósággal és hogy érdemeket szerezzen „odaát”, azon igyekezett, hogy hálájának kézfogható tanujelét adja. Ezért nem elégedett meg azal, hogy elhagyta a zsidóságot hanem tovább is ment egy nagy és méghozzá igen csunya lépéssel. De nem is csoda,

Aki a jellemtelenségben eddig jutott, az tovább sem áll meg a lejtőn. Ki tudja, milyen felhalmozott lelki keserűség, rosszindulat, gonosszagra való diszpozíció kellett hozzá, amíg Wieder Mechel Icig eljutott az — ámulásig.

Sokszor megdöbbenő, hogy a „Porun-

ca Vremii“ honnan veszi azokat a gyűlölet-től izzó zsidóellenes cikkeket, melyek napon-ta megjelennek hasábjain. Azt mondja a fáma, hogy e cikkek mögött — Wieder Icig áll.

Nem tudjuk e percben pontosan hogy milyen álnév alatt dolgozik az uszító sajtóban, a volt bocher, de azt tudjuk, hogy besugó lett. Legutóbb például egy éles támadás jelent meg a wischnitzzi főrabbi ellen. Azt mondja a lap, hogy elfogadja a nem-zsidók pénzét is, megtámadta a nemrégiben épült nagy Wischnitzben épült jesivát is. Gyűlölettel tájékozón, minden gátat elveszít vén, örjög a zsidóság ellen, ez a beteg-agyu zsidóember, aki elindult a máramaros egyik kis csendes zsidó falujából — hogy az életben valamire vigye.

Lehetett volna jámboréletű rabbi, vagy komoly, képzett kereskedő. Lehetett volna gazdag ember, vagy falhívően szerényen meghuzódó iparos, vagy szabócs.

Wieder Michel Iciget a vére másra vitte, talán másra pedesztinálta is? Rosszra vitte az ösztöne, a legrosszabbra ami egy zsidótól kitelik. Áraló lett „meszerer”, ami lyeneket — sajnos — többször kitermelt már a zsidóság magából. S ezek a legveszedelmesebbek. Oka? Talán agyában van a hiba. Talán másban? Lehet, hogy sértett hiúság, talán nagyravágyás.....

Mit lehet tudni és ki is tudhatja, hogy mi játszódik le egy ember lelkében? Az bizonyos, hogy a ruszkovi zsidógyerekből a „Porunca Vremii“ antiszemita újság besugója lett. Szégyene a zsidóságnak, de minden szép és egészséges fán, mászkálnak undorító hernyók is....

Földet nem vehetnek zsidók Németországban

Berlinből jelentik. A közlekedési minisztérium közli a Lenzen-Elbe-i törvényszék ama döntését, amely szerint egy zsidó által eszközölt földterület vásárlását nem hagyta jóvá. Egy közjegyző előtt létesült szerződés alapján egy Weideland nevű kereskedő vett egy földterületet 4500 márkáért. A telekönyvezető nem akarta átírni a területet a telekönyvben, mert az „erkölcsbe ütköző” volna. Nem felelne meg annak a világnézetnek amely nem engedi, hogy nem-árja spekulációnak kezébe kerüljenek, a hazai föld egyes részei. A visszaélés abban volna, hogy egy zsidó nem tudja megművelni a földet mert hiszen, nem ez a hivatása — mondja az indokolás — s így csak drágábban való továbbadás volt a vásárlás célja. Ezért ütközik a „jó erkölcsökbe” a vétel és ezért nem hagyta jóvá a bíróság sem a vásárlást.

— Furtwangler német karmester Amerikában, New-York. Amikor az amerikai közvélemény arról értesült, hogy Furtwangler dirigál fog az Egyesült Államokban, spontánul felzúdult ellene. Az amerikai közönség a verzióval viseltetik egy náci-dirigenssel szemben. A híres zenész nagyon meg volt lepve, hogy a Hitler ellenes ellenszenv többet jelent Amerikában mint az ő művészete. Ezért lemondta turnéját és a következőket táviratozta a new-yorki filharmonikusoknak: „Politikai kontraverzió kellemetlen számomra. Nem vagyok politikus, csak a német zene képviselője. Lemondom koncertjeimet, s akkor jövök csak, ha az amerikai közönség elválasztja a politikát a zene-től.” Ezt táviratozta Furtwangler, miközben elfelejtteni igyekszik azt, hogy sehol a világon nem kapcsolják úgy össze a művészetet a politikával mint éppen az ő Németországában — Kezdetben ugyan elég karakteresen viselkedett Furtwangler, de később behódolt a kámpóskereszteseknek és ma egyik leghívebb szekértolójuk. Ugy hisszük, addig nem lesz Amerika sem más véleményen, míg Németország szelleme nem változik meg e téren.

Angol uriszabóságban és női divatban az országban

Hollós vezet

Oradea, Bulv. Regele Ferdinand

arra a gazdag valakire gondolt, aki Amerikából küld pénzt a Slomónak) — nem beszélék én veled pénzről. Nem is akarok beszélni. Menj békeséggel.

— Mégis meg kell neked mondanom — próbált megint valamit mondani Slomó...

— Hallottam már. Nem akarok semmit sem tudni! — és fürgén becsomagolta Slomó számára a macot.

Mikor Slomó a hátára akarta venni a csomagot, Hanan nem engedte.

— Micsoda, te ne lennél nálam olyan gazdag vevő, mint a többiek? Hogyis ne! Majd hagylak egyedül cipelni egy ilyen csomagot! Hát hol van az én fiam? Poruch! Mose! Vigyétek haza Reb Slomónak a macot! — parancsolta meg Hanan a fiainak.

Es amikor Slomó már kint volt az uccán, Hanan még utána kiáltott:

— Slomó, mond meg a feleségednek, hogy ne vegyen pulykát. Az én feleségemnek olyan nagy pulykája van, amilyenek nincs párja a világon. Majd azt is hazaküldöm, a többivel Jochébed, hallod! — kiáltotta utánuk.

Mikor Slomó és Jochébed hazaértek, minden úgy állt, mint elmenetelük előtt. De az egész város tudta már, hogy Slomó megkapta Amerikából a nagy pénzeslevelet s hirtelen mindenki emlékezett rá:

— Ajvé, hiszen láttam, milyen felindultan szaladt ki a postáról...

Es a kisváros piacáról hamarosan egész karaván indult meg Slomó háza felé. Ez a karaván Hanan fiaiból állott, akik vitték Slomónak a macot, a tojást, a lisztet, a tojásos macot, a zsírt, a pulykát és mindenféle egyéb jókat.

— Hova vizitek ezt a sok holmit? — kérdezte egy zsidó a karavántól.

— Hát nem tudja? Slomóhoz. Már meg-

kapta Amerikából azt a bizonyos „jó cédu-lácskat.”

— Slomónak! A zo!

Es Slomó lakása egyszeribe megtelt mindenféle kofaasszonnyal. Egyik egy pulykát akart eladni, a másik egy kosár tojást, a harmadik hagymát, a negyedik zsírt, könyörögtek és erőszakoskodtak Jochébednél:

— Balboszle leben, hát mi nem vagyunk zsidók? Nekünk nem szabad keresni? Vegyél nálunk is valamit!

Délután a minchanál nagy tisztelettel fogadták majd pedig minden zsidó más tanácsot adott neki.

— Slomó ne váltsd be a dollárjaidat — intette őt Leibis a tózsér — olyan ötletem van, de sőt olyan információm is, hogy pészach után nagyon fel fog menni az árfo-lyama. S ha talán addig szükséged volna aprópénzre, nagyon szívesen kölcsönzők neked. Csak tedd meg nekem azt a szívesse- get, ne váltsd be a dollárjaidat... — könyörgött neki Leibis, mint hogyha a maga dolgáról lett volna szó.

— Slomó van a számodra egy üzletem egy aranybánya: vegyünk egy gyümölcsös kertet; mind a ketten meggazdagodhatunk rajta. Senkivel egy szót ne beszélj. Ha Isten segít chalemajdkor majd meglátogatlak és elmegyünk mind a ketten megnézni azt a gyümölcsösöt... — szólította őt meg Baruch.

— Micsoda kert?! — kiáltotta Nathan — Kódusoknak való üzlet. Slomó ne is állj vele szóba! Egy erdőm van a te számodra! Egy erdőm!

— Slomó! kiabált ekkor egy harmadik.

Ez évben olyan pészachja volt Slomónak, mint még soha.

Azt látni kellett! A fiuknak új kabátjuk lett a lányoknak és a feleségének új-

cipőjük, őt magát megtisztelték a maftirral. Mit jelenthetett mindez?... Biztosan azt, hogy Isten ezidén olyan gazdag csodával akart segítségére sietni, mint még soha. Mert hiszen a pénz után senki sem kérdezősködött nála, ellenkezőleg éppen azt ajánlották neki, hogy kölcsönözzön ki aprópénzt, „nehogy becserélje a dollárokat.” Mindenki üzletet akar vele csinálni, mindenki részesíteni akarta valami haszonban, csak a becsületes jó hire nevében. Slomó nem értette, hogy miért integetnek feléje, miért bicentenek sokatmondóan... De amikor elmúlt a pészach is és a „céduiácska” még mindig nem jött meg Amerikából, Slomó kicsit megszeppent, elveszítette lélekjelenlétét és mindent le akart mondani:

— Zsidók, — kezdett el egyszer a beszé- hamidrásban beszélni — tudnotok kell, hogy én olyan szegény ember vagyok, mint akarki más...

— Elhisszük, elhisszük, minden gazdag ember azt mondja magáról, hogy szegény, egy rachmonesz, akivel szemben részvétet kell gyakorolni!

— Mit akarsz ezzel mondani Slomó? Csak nem azt, hogy nem kaptad meg a levelet Amerikából? Mennyit akarsz érte? — Talán el akarod adni nekem?

— Vagy talán megakarod velem osztani?...

Es nem engedték Slomót szóhoz jutni

Sok pészach mult el azóta és Isten sok csudát mutatott azóta Slomónak. De ha Slomó visszaemlékezik erre a pészachra, végig suhan arcán a mosoly és megsimitja a homlokát:

— A „nagy pénzeslevelet” ugyan nem küldte el Amerikából... de volt egy pészachom, egy olyan pészachom, hogy az valódi gyönyörűség volt...

HIREK

„Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696

Péntek: Nissan 11. Április 3.

Szombat: Nissan 12. Április 4. שבת הגדול

Heti szidra: זו

Heli hattóra: וערב

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6:40

gyertyagyújtás 6:50

Istentisztelet kezdete 6:55.

Szombat befejezése 7:55.

Vasárnap Nissan 13-án este בריסת חמץ

Hétfő Nissan 14-én ערב פסח

Chamec élvezésének ideje d. e. 3/4 10-ig

Elsőszülött bö t. תענית בכורים

Kedd Nissan 15. április 7. א' פסח

Peszach első nap

első napja ספירה

Bencsolás טל

Szerda Nissan 16. április 8. ב' פסח

Peszach második nap.

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6:50

gyertyagyújtás 7:00

Istentisztelet kezdete 7:05

Szombat befejezése 8:00.

Hétfő Nissan 21. ápr. 13. שביעי של פסח

Kedd Nissan 22. ápr. 14. אהרן של פסח

Mazkir נשמות

— Előfizetőinknek és olvasóinknak kellemes peszachi ünnepet kívánunk.

— Lapunk legközelebbi száma, a közbeeső peszachi ünnepre való tekintettel folyó hó 24-én jelenik meg.

PESZACH

5696

Milyen felemelő tudat számunkra, hogy korunkban, amely a demokrácia helyébe a diktatúrát, az egyéni szabadság helyébe a pártok zsarnokságát és a terror uralmát léptette életbe: olyan néphez tartozunk, amely már háromezer éve ünnepli a szabadság hajnalhasadását.

A mi szabadságünnepeket mégsem hasonlíthatjuk más népek hasonló ünnepéhez. Mert ha így volna, akkor talán iróniának hatna, hogy a koncentrációs táborok és deklaszszált emberek, becsukott templomok és gyűlöletet terjesztő iskolák korában állandóan hallelujás ditirambusokat zengenénk, kiszabadulásunk öröme. Hát miért — kérdezhetné a kételkedő — amikor az Örökkévaló előre megjósolta Ábrahám ösápéinknak, hogy „gér jhje zárácho böerec lai lohem”, hogy idegen lesz magzatod, idegen országban, „váavodim, vöini ausom árbá méajsz sonoh” és elnyomják és kínozni fogják négyszáz évig. Hát ha előre meg volt írva a sors könyvébe, miben rejlik peszachunk magasztossága?

Bármely nép kétféleképpen nyerheti el szabadságát. Vagy fegyveres erővel küzd ki magának, vagy pedig egy-egy uralkodó, vagy osztály szabad akaratából lettek azzá. A mi szabadságunk azonban egyikhez sem hasonló, mert a miénk a „Jád háczoko” műve volt. Számunkra, akik a Tóra isteni eredetéről szilárdan meg vagyunk győződve, láthatjuk, hogy a Gondviselés műve volt a kiszabadítás, természetfölötti erők közreműködésével. Mi nem tudtuk volna önmagunk kivívni szabadságunkat, ha nem jött volna az isteni küldetésű Mózes, hiszen még kenyereinket sem tudtuk megsütni, annyira készületlenül érte őseinket a kiszabadulás ténye.

Egyébként a Biblia tanítja, hogy Mózes tanítómesterünk nem volt semmilyen hadvezér,

sem szabadító néptribun. Egy félénk és szorongó ember volt, akiből államalkotó, törvényhozó zenit az isteni küldetés hite tett.

És Izrael akárhogy is vágyott a szabadságra, mégsem volt az, amelyik önmaga tépte volna szét büncseit, hiszen amikor kezdetben rosszul ment sora, visszakivánczolt a husosfazék mellé, és azután mégis: micsoda ür látong a két időszak között, amely az arany borjút körüláncoló nép és a Horeb hegyéről sugárzó törvény szellemé között fennáll. Ha nem történtek volna meg a bibliai csodák, akkor nem lehet, hogy mindazok a történelmi adottságok bekövetkeztek volna, amelyek a zsidó történelem telegyogóbb lapjait jelzik. Ha a bibliai csodák nem lettek volna, ki tudja mennyi ideig bo'orkáltak volna a zsidók az egyiptomi lelki sötétség utvesztőiben?

A talmudi legenda szerint, amikor Titus a jeruzsálemi szentélyt felgyújtotta, kardjával keresztüldöfte a Szentély függönyét és kigunyolta a zsidók „tehetetlen Istenét”. Ezután hajóra ült és amikor nagy vihar támadt, azt mondotta, hogy ime a zsidók Istene a tengeren győzhetetlen, mint volt az egyiptomi idők alatt, de vele vegye fel a küzdelmet a szárazföldön. Az Örökkévaló erre egy epró bogarat juttatott a fülén keresztül Titus agyába, amely ott folyton zugott. Amikor egy ízben egy kovácsműhely előtt járt, a nagy zajtól a bogár elhallgatott, de később megszokta ezt is és addig kizozta Titust, amíg rettentő kínok között ebbe belepusztult. Mit jelent ez a legenda? A hithű zsidóság felejthetetlen nagy halottja Fuchs Benjámín z. c. l. a következőket mondotta erre egy ízben: Ha az Örökkévaló akarja, akkor leggonoszabb ellenségeink fejében is békegalamb foglalhat helyet, amely véget vet a vérengző zsarnokok uralmának. Aminthogy láttuk is, hogy Spanyolországban Torquemada utódai a Maimonides ünnep alkalmából a béke olajágát nyújtották át a zsidó mártírok utódainak. Akkor mondotta a cordovai polgármester, hogy nem lesz addig béke a világon, amíg az emberiség békét nem hagy Izraelnek. És akkor a gyűlölet helyét a szeretet és béke eszméi foglalják el, melyet a zsidó próféták hirdettek először az össz-emberiség üdvére.

Meggyőződésünk lehet, hogy a zsidóság nem hiába járja a szenvedések iskoláját, aminthogy nem hiába küzdött Egyiptomban sem. És ezért hinnünk kell abban is, hogy a germán militarizmus és gyűlölet apostolainak örült szándéka sem fog sikerülni. Ha ma még üldözöttek vagyunk és „rabszolgasorsban” élünk, hisszük, hogy eljön a mi „felszabadulásunk”. Minden nap jöhet a megváltás, ha az Ur szavára hallgatunk és jövőre Erec Jiszroelben lehetünk mindannyian: lösonoh haboh, böaró döjiszroel..

Dr. Feldmann Sámuel

Az amerikai zsidóság nagyszabású akciója a kelet-európai zsidóság javára. — Newyork. A napokban vette kezdetét egész Amerikában a Joint hatalmas gyűjtőakciója a közép- és kelet-európai zsidóság javára. Ebből az alkalomból sajtókonferenciát hívtak egybe Newyorkba James N. Rosenberg elnökletével. Rosenberg, a Joint alelnöke többek között kijelentette, hogy a Joint egyik fontos feladatának tekinti a német zsidók gazdasági kiképzését a palesztinai életre és nagy összegeket kíván fordítani az Európából kiszorult zsidók Palesztinába való áttelepítésére. A Joint legnagyobb feladata ma — mondotta — a közép- és kelet-európai zsidó tömegek és zsidó ifjuság átrétegződésének előmozdítása. Ezt a műt szolgálja a Joint ezévi pénzügyi kampánya. — Ezt az akciót, melynek célja a közép- és kelet-európai zsidók felszólítása, koordinálják az United Palestine Appeal nagy pénzügyi kampányával, mely ugyancsak a napokban vette kezdetét s amely a Keren Ha Jessod javára történik. A koordinált akcióban az amerikai zsidó hitközségek 90 százaléka vesz részt.

Az első kanál „Gastro D.” után már javulást éreztem

Ezzel az igazsággal, amelyet mi meggyőződéssel fenntartunk, kezdi levelét egy kereskedő Tutovától és így folytatja: — „Már nem érzem az ideges gyomorgörcsöket. Ugyancsak rendbejöttem a székelésem. 15 évig dugulásban szenvedtem, tízezreket költöttem el betegségre, de mind eredménytelenül. Ma már más ember lettem. — Ezért kérem a Császár E. gyógyszerüzret Bucaresti, Calea Victoriei 124 sz., hogy címre 130 lei utánvétellel még egy üveget küldjön”. Tisztelettel: Leon Schächter kereskedő, Plopana, jud. Tutova. Fenti sorok oly sokatmondóak, hogy fölöslegesnek tartunk minden kommentárt.

Kabát-, komplé- és ruha divatszöveket nagy választékban talál a hölgyközönség Kerítész Sándor nő-divatruházában, Piaja Regina Maria 1. Elismeri olcsó szolid szobott árak.

— Egy pogromhős, aki megmentette büneit, Varsó. Egy Kolczak Stephan nevű lengyel alattvaló, aki most Amerikában él, egy Meinfeld nevű ember özvegyének és 4 gyermekének 10.000 dollárt küldött. Kolczak 1919-ben résztvett egy pogromban, amelyben a zsidó Meinfeld élcét vesztette. Megbánása jeléül küldötte ezt az összeget Leon Sziwinski nevű ügyvédnek, aki fel is kereste a családot és eljuttatta hozzájuk a régi pogromhős ajándékát, mint megbántettének értékes szimbólumát.

Peszachra edényeket és evőeszközöket legolcsóbban vásárolhat Izsák Gyula vaskereskedésben Sfr. Nicolae Iorga 16. — Nagy petroliumfűző vásár.

Szív- és érbetegségekben szenvedők a Siesta Sanatorium (Budapest, I., Ráth Gy. u. 5) szivállomásán megtalálják mindazon különleges felszereléseket s berendezéseket, melyek a betegségek felismeréséhez és eredményes gyógyításához az orvostudomány mai felfogása szerint, elengedhetetlenül szükségesek. A legtekélyesebb „cambridge” elektrokardiograph, legújabb típusú és legnagyobb teljesítményű Röntgen diagnosztikus és therápiás készülékek. A szivmunkabírásának megállapítása. Szénsavas és oxigén fürdők. Különleges diéták. Fekvő és pihenő kurák. Fedett napozó 9700 négyszögöles parkban. Rendelés bejáró betegeknek is! Tájékoztatót az igazgatóság nyújt.

Braşovban okvetlenül keresse fel Káhán orf. kóser vendéglőjét Regina Maria 7.

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

כשר של פסח
Husvétii
fűszeráru

u. m. cukor, kávé, bormazsola, stb. valamint 80 százalékos ecetsav a legolcsóbb napi árban kapható

Léb Fivérek
Cluj. Telefon: 4-71

— „Csak az antiszemita üldöztetések megszüntetése állíthatja helyre a világ bizalmát Németország iránt“ London. Lord Allen of Hurtwood, a Macdonald-féle nemzeti munkáspárt vezető tagja, prof. G. P. Gooch, a neves angol történész, prof. Gilbert Murray, az angliai népszövetségi liga elnöke és lord Rutherford, a neves angol tudós a Times hasábjain közölt nyílt levelet intéztek Hitlerhez. Az angol tudósok és államférfiak felhívják a Harmadik Birodalom vezérét, hogy dobja el, „mint ócskavasat“ zsidóellenes üldöző politikáját, hogy ezzel helyreállítsa a világ bizalmát Németország őszintesége és jóindulata iránt. Nemzetközi jóakarát nélkül — írják a nyílt levél szerzői — nem lehet tartós béke Európában. Anglia és a többi országok közvéleményének meg kell győződnie arról, hogy Hitler őszintén gondolja békeajánlatait. Olyan tette vár ez a közvélemény, — mely helyreállítja a bizalmat. Ezzel kapcsolatosan nem térhetünk ki annak megállapítása elől, hogy az egyik legnagyobb akadémia Anglia és Németország jó viszonyának éppen az a borzalmas bánásmód, amelyben Németország részesíti a zsidókat és a beavatkozás a felekezeti szabadságba.

— A legfiú omabb selyemharisnyák, minden színben és nagyságban gyári árak mellett GROSS FERENC harisnyagyárában, Brasov, Str. Regele Carol 38. (Udvarban.)

— Beretvás pasztilla a legmakacsabb fejfájást is elmulasztja.

— Őt halálozás esik egy születésre Berlinben. — A „Statistische Jahrbuch für Berlin“ múlt évi kiadásában igen érdekes adatokat közöl az 1934 évi népesedési viszonyokról, a berlini zsidókat illetően. Összesen 163.796 zsidó élt akkor Berlinben, házasságot 1035 esetben kötöttek. Vegyes házasság volt 371 esetben. — Érdekesek a születési és halálozási számok, összesen 473 gyermek született 220 fiú és 253 lány. Vegyesházasságból 102 gyermek született. A halálozások száma viszont 2401 volt, meghalt 1226 férfi és 1175 nő. Ezekből a számokból kitetszik, hogy ötször annyi zsidó halt meg Berlinben 1934-ben mint amennyien születtek. Ez mutatja legjobban azt a kétségbeesett helyzetet, amelyben a berlini zsidóság van.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Milyennek találja természetét.

ha kritikus szemekkel a tükörbe néz? Nemde fel, fedez néhány nemkívánatos vonalat, harmóniát vagy varó hanyag domborulatot? Mért tűri ezeket? Korrigáltassa ki, formáltassa át alakját a mai divat előírása szerint: **szép nemes vonalúvá**, melyben egyszerű ruhái épp oly jól érvényesülnek, mint elegáns toalettjei. Keresse fel **Kováts Sándor**é, fűzőspecialistát (Nílgész telepi) és nála **rendeljen új divatu formafűzőt!**

Peszách Mizrám

-- Peszách Leoszid

Iria: Moizen Béla

Galati nyomorúságban, talán súlyosabb elnyomásban és függőségben mint az egyiptomi rabszolgaság idején, életében, vagyonaiban és becsületében sokkal fenyegetettebben ünnepli ez évben Izrael, az egyiptomi kivonulás emléknapját, „Zömán Chérizemü“ t.

Egyiptom óta örökös sietség és nyugtalanság Izrael osztályrésze, sehohsem bírnk mélyebb gyökeret verni, sehohsem jut tészánkknak elegendő idő arra, hogy rendszeren megkeljen, mindég újra és újra váltunkra kell venni. Az egyiptomi Peszách hábitusa, a deréköv, a vándorsaru és a vándorbot maradt a mi nemzeti viseletünk évezredekén keresztül mindmáig. Hisz mint egykor az egyiptomi elnyomásban, úgy ma is egy nagy nyugati „kulturállamban“ talán még sokkal nagyobb egyiptomi sötétség terül el: az erőszak istenítése, az igazság elhomályosítása, „Kulturállam“, melyben lelkiismeretlenség és önzés uralkodik. Fáraó rabigájából megmenekültünk, de még mindig meg vagyunk fosztva örendelkezési jogunktól.

Két nagy célt állítottak Izrael elé, mikor „jelekkel és csodákkal“ külön népként szabadították fel. Szináj hegye intett fele, az isteni kinyilatkozás hegye, de ez a magas cél még nem jelentette Izrael kivonulásának végcélját, nem ez volt megváltásának csúcspontja, a kinyilatkoztatás csak az első lépcsőfok volt, előfeltétele a Szentföld birtokbavételének, melyet Isten nekünk örök elidegeníthetetlen tulajdonunként ítélt oda. Rendkívül jelentős, hogy a zsidó néppel való kapcsolatban úgy Tóráról mint Erez-Izraelről a „Majroso“ megjelölés használatik. Ezt bölcsseink azzal magyarázzák, hogy mindkettőt elveszithetetlen tulajdonunk és ha Izrael az idő folyamán el is felejtkezne magáról és örök hivatásáról, a Tóráról és arról, hogy ő Isten népe, ha a gályt súlyos terhe alatt és az idegen gondolkodás és szokások kikerülhetetlen befolyása alatt egy időre el is fordulna nemzeti léteinek éltető forrásától: megígértetett neki, hogy az isteni szellem, mely e nép felett lebeg és a Tan szavai, melyet e nép száidba adtak, sosem fognak tartósan eltávolodni gyermekeiktől és unokáiktól. Az idők végtelességében is a „majroso“ marad nekik és ugyanígy van a mi sorsunk elválaszthatatlanul atyáink földjével, mert Isten ajkáról hangzik felénk a lelkesítő üzenet: Ha szétszóródott fiad az ég legtávolabbi sarkain is tartózkodnának, onnan fogja őket az Ur összegyűjteni, onnan fog téged ismét őseid országába vezetni...

Különös isteni kegy volt az, hogy Izrael meg'ud'la őrizni népi egyéniségét és erkölcsi tisztaságát az egyiptomi rendkívül kifejlődött, minden más népi sajátosságát magába olvasztani akaró ellenállhatatlan áradata dacára, hogy nem tűnt el a „fisz-tálatlanság 49 kapuja“ mögött. Ezáltal érett meg Izrael ahoz, hogy külön néppé váljon, ez határozta meg örök időkre nemzeti sorsát, nemzeti szabadságát, mint a szent Tan és a Szentföld népe. „Mikor pedig Izrael kivonult Egyiptomból idegen népség között, Jehuda volt az ő szentsége, Izrael az ő hatalma“.

De nem csak a Peszách-Mizrám az, amire ezen az ünnepen emlékezünk: a szabadság ünnepe egyszersmind magasztos jelképe nemzeti jövőnknek is, a forrón óhatott peszách-leoszidnak...

Sok ember teljesen elveszíti minden élet-ervét, mert borzasztóan kínozza a rheuma és köszvény. De nincs ok a kétségbeesésre, mert a szenvedők ezrei nyerték már vissza a Togal által egészségüket! A Togal erősen hűgysav oldó és a bajt gyökerében támadja meg. Továbbá nagy mértékben baktérium ölő.

Sulfamyl puder csak

„EGGER“

védjeggyel valódi, más gyártmány, mint értéktelen utánzat visszautasítandó

— Elítétek egy hollandi antiszemitát. — Hága. A hágai városi törvényszék elítélte dr. P. Molenbroek-ot a felekezetek egymás elleni lázítása miatt 300 holland forint pénzbüntetésre vagy száz napi fogházra. Molenbroek, aki 75 éves számos brosurát és cikket írt sértő tendenciával a zsidók ellen. Védekezésében azt mondta, hogy ő csak a zsidó szellemet támadja, de nem a zsidókat és nem akart izgatni. — A híres régi leydeni egyetem szenátusa elhatározta, hogy nem küld delegációt a heidelbergi zsidó ünnepségekre azzal az indoklással, hogy a leydeni egyetem csak százéves jubileumokra küld ki bizottságot. Az újságok azt írják, hogy sokkal szebb lett volna, ha a leydeni egyetem is nyíltan megirta volna Heidelbergbe, amint azt az oxfordi és birminghami egyetemen tették, hogy azért nem küld delegációt oda mert elkergették a zsidó tanárokat és a zsidó diákokat az 550 éves egyetem aulájából.

— Vizsgák az új héber nyelvből a prágai Károly-egyetemen. A prágai Karl-egyetem fakultásán most először tettek vizsgát az új héber nyelvből. Az új tanterv előírta, hogy a középiskolai tanárok vizsgái alkalmából, az új héber nyelvből is vizsgázni kell. Ez a vizsga szóbeli és írásbeli részből áll, amikor is az arameus és szir nyelvből és bibliából is vizsgázni kell. Főtantárgy az új héber nyelv és a héber irodalom a misna korától, egészen a legújabb korig. Február havában ketten jelentkeztek a filozófiai fakultáson vizsgáztatás céljából. A vizsgáztató bizottság a következőkből állott: Dr. R. Ruzicka, a szemita nyelvek rendes tanára, Dr. I. Hirsch rabbi, aki lektora az új héber nyelvnek és irodalomnak.

הַנְּסֻחִים אֵינְסֻחֵי אֵינְסֻחֵי אֵינְסֻחֵי
וְנִרְאֵהוּ אֵינְסֻחֵי אֵינְסֻחֵי אֵינְסֻחֵי
קִיבֵּשׁוּ אֵינְסֻחֵי אֵינְסֻחֵי אֵינְסֻחֵי
סִמְלֵי אֵינְסֻחֵי אֵינְסֻחֵי אֵינְסֻחֵי.

— A Mult és a Jövő 50 százalékos kirándulása a Szentföldre. A Mult és a Jövő április 16-án induló társasutazásának részvételi díja a Lloyd Triestinó hajójegyjeirek 50 százalékos redukálása folytán, de azentul is lényegesen csökkent. Az összköltség Budapest-Budapestig, beleértve a szentföldi túrákat, lakással, ellátással, autókkal, stb. összesen 590 pengő, elsőosztályon 890 pengő. A hajójegy kedvezmény folytán megnyílvánuló nagy érdeklődés szükségessé teszi, hogy a hajójegyeket előre biztosítsák. A kirándulás három hétig tart, de a félcvre szóló jegy meghosszabbítható. A Mult és a Jövő csoportja ezuttal is intim, előkelő társaságból fog állani. A program szerinti a csoport éppen az orvosi világtalálkozásra érkezik Tel Avivba és a turák befejezésével részt lehet venni a telavivi közeli mintavásár megnyitására. Érdeklődésre bővebb felvilágosítást nyújt és prospektust küld a Mult és a Jövő kiadóhivatala. (Budapest, Vadász-u. 11.)

A NEWYORKI HARLEM NÉGER ZSIDÓI...

New-York. Sápadt színlapoként lapulok meg a mulató bársonnyal bélelt páholyának mélyén. A parketten egy idegtépő foxtrott kaotikusan zürzavaros hangjuk deliriumában vannak a párok, a csillárok halványan világítanak és a falakban, padlóban, mennyezetben elrejtett kis fényszórók színes fénykőveket sugároznak szerteszét. A cigaretták füstjében kéklik minden, alkohol szaglik, oszszognak a cipőtálpak., sudár, vörösajku, fehérőgu szépségek libbennek ide-oda, mélyen kivágott estélyi ruhákban, amelyeknek csak az akaraterő tart. Néger barban vagyok, a newyorki Harlem kel- lős közepén, a 130-as utcák valamelyikében. Az egész mulató parfómözött Afrikaként nat. A civilizáció találkozására ez valami színes, őserdei szilajsággal és ez a különös hangulatkeverék adja a szórakozóhely igazi jellegét. A színek dominálnak az estélyi ruhákon. Hatalmas szál fekete férfi ül a közelemben, akinek búshman-külsejéhez sehogy sem illik a vakítóan fehér ingmell. Koromfekete ujjain ékköves gyűrűk és — az asztal alatt látom — gombos-cipőkhöz bujtatott lábain fehérpetyves vörös harisnya.

JAZZ ÉS IMADSÁG

Tözelebb ülök az asztalhoz, majd egy szál gyufa kérésének ürügye alatt megszólítom. Készséggel szolgál tüzzel, miközben rámragyogtatja tökéletes fogsorát, vakító szemfehére derűsen csillog és amikor összezáródó yervörös ajkaival elfakarja szemem elől hősínű fogait, ugyanazt érzem, mint amikor a színpad biborhüggőnyét látom összegördülni a sorbanálló görök előtt. Pincér lép az asztalhoz, édességeket hoz egy tálcán. Emberem az oldalt álló fogasra nyul a kalapjáért, a fejére teszi, majd néhány szót mormog, amiből csak ennyi jut a fülembe: „... bauré miné mözaunausz.“

A meglepetéstől valósággal megmerevedem. Hogyan? Zsidó „börocho“-t hallok a harlemi néger mulatóban? Fekete zsidó szájból?... Nem törődve azzal, hogy zavarom-e étkezés közben, vagy sem, egészen közel húzom a széketem hozzá és beszélni kezdek... Eleinte nem szívesen felelget, de mindjobban felmelegszik...

KIKÖZÖSITVE...

Kóborolok a Harlemben, elhaladok egy ház mellett, rajta felírás: „Szegénysorsu néger zsidó betegek menhelye.“ Eszembe jut Heine „Zeitgedichte“ versiklusának egy kis részlete: „Ein Hospital für arme, kranke Juden, Für Menschenkinder welche dreifach elend. Behaftet mit den bösen drei Gebrechen, Mit Armuth, Körperschmerz und Judenthume.“

Akik ezen a menhelyen szegények, betegek, zsidók és még hozzá néger is.

Négernek lenni magábanvéve zsidó sors. Néger zsidónak lenni: kettős billog. A négerkérdés Amerika zsidókérdése, minden kultúra és civilizáció lángoló szégyene. Több mint hét évtizeddel Lincoln megváltó ígéjének megszületése után az amerikai néger — papiron — szabad ember bár — még mindig rabszolga a Süketség, Vakság és Korlátoltság ültetvényén. A déli államokban nem utazhat ugyanabban a vas uti kocsiiban a fehérrel, nem engedik be „fehér“ színházba, kórházba, templomba. Az észak-amerikai nem is annyira gyűlöli, mint inkább megveti őket, irtózik tőlük, mint valami undorító állattól. Hogy miért? Mert: „kellemetlen illata van a testüknek“. A négernek szerint nekünk van elviselhetetlen szagunk. Mert: „már eredetileg alacsonyabb szellemi képességűek“. Szellemi teljesítőképességük nagyszerű voltát Prof. Du Bois, René Maran, Langston Hughes, Corrothers, Cooter, Hayés Róbeson, Tanner és sokszáz pompás koponyájú és isten-áldotta tehetségű művész és tudós-tanusítja. Azt is felhossa ellenük az előítéletes amerikai, hogy „lusták és megbizhatatlanok“. Ezzel szemben, amikor New-Yorkban szobrot emeltek a hűséges dajkának, azt éppen egy néger dadáról misztizták és akinek valaha fekete szolgája

alkalmazottja volt, éppen kutyahüség és végtelen ragaszkodása miatt szerette meg. A néger alig pár generáción át teljesen elfelejtette ősi nyelvét és lelke amerikai, mégis általános megvetés az osztályrésze. Papiron teljesjogu polgár, de ha Délen szavazni merészelne, meglinecselnék. Ez a merev, prostituálás gettóéletre kényszeríti őket, egymásra utalja a kiközösítettek, és valami furcsa, gyűlölséges szolidaritásra nevel; a fekete fajtestvéreket a fehérekkel szemben: a maguk külön elzárt életét élik, társadalmi egyesületeikkel, mozgalmakkal, sajtó-organumaikkal és egyházaikkal.

A NÉGEREK NEM ISMERIK A FELEKEZETI KÜLÖNBSEGET

Mi lehet hát a néger zsidó sorsa. „behaftet mit den vier bösen Gebrechen?“... Felfokozott szenvedések, még súlyosabb terhek, még fájóbb méltánytalanságok? Meglepő a felelet: nem! A négernek, mint akik nagyon is jól tudják, mi a gyűlöltetés, egymás közt nem tesznek vallási megkülönböztetéseket, ami annál észszerűbb, mert hiszen itt a zsidóság nem faj, csak felkezet. A fekete törzsek térítése a keresztény misszionáriusoknak mindig kedvenc feladata volt s tekintve az ezzel járó életveszedelmeket, egyben csúcsteljesítmény is. Az Amerikába szállított négernek térítése már nem járt életveszedelemmel s így a legkülönbözőbb vallások térítői valósággal előzölötték az Újvilágot. Zsidók is voltak köztük, így vette fel a négerség egy töredéke a zsidó vallást. Van azután egy másik oka is annak, hogy a néger zsidó a sanyaruságból „csak“ mint néger veszi ki a részét s nem mint zsidó is fokozottabban. A legendás zsidó összetartás, humanitás és felebaráti szeretet ugyanis a borszín különbözőségétől is eltekintve a fekete zsidó bátran állhat oda fehér hitestvére elé: „Ivri anauchi!“ Én is zsidó vagyok, akár te! — nem talál süket fülekre, csukott ajtókra. Az egyetlen platform tehát, ahol fehér és fekete békésen kezetszorítva áll egymás mellett, a zsidóság és csakis a zsidóság.

Amerikában, a realizált valóságérülenségek, a végső fokig feszített idegek és a motorszerű hajsza hazájában a vallási élet általában pang, bár a legkülönbözőbb etikai alapelveken nyugvó felekezetek, szekták és vallások százai igyekeznek hívek seregeit csoportosítani maguk köré. A vallás azonban mindenképpel: mindenki magánügye, ami felől érdeklődni, azt esetleg kifogásolni senkinek sem lehet joga. Bizonyos antiszemita áramlatok, sajnos már itt is megindultak, de ma még elmondhatjuk: az amerikai zsidó anélkül lehet büszke zsidóságára, hogy ezért szenvedni legyen kénytelen. A néger zsidóban hiába keresnénk jellegzetes zsi-

Fejfájás ellen Bevetés parzilla!

dő vonásokat, hiszen Mózes vallását csak adaptálta, magára vette, nem született bele, nem örökölte. Mindazonáltal öntudatos, hitű zsidó, aki péntek este elmegy a zsinagógába, fölül a taliszát és a kiddusnál alázatosan le-
hajlja fejét.

AZ ISTENTISZTELET

A fekete zsidók istentisztelete európai értelemben vett zsidó szertartás. Ezt a vallási előírásoknak teljesen megfelelő, komoly, nívós istentiszteletet külön zsidó értéknek kell tekintenünk, mert nincsen még egy olyan vallás, amely a négernek között elterjedve s magának híveket szerezve közöttük, magára ne szedett volna a Harlem falai között olyan néger jellegzetességeket, amelyek az istentiszteletet számanista összejövetellel süllyeszti. Igen sok vallásos szertartáson vettem részt a legkülönbözőbb felekezetek templomaiban, de ha az oltár, a mécs, a sekrestye és a falak, no, még a hívekről a ruha eltűntek volna, az egész „istentiszteletet“ bátran beléhelyezhetnők Centrálafrika valamelyik őserdejébe. Az oltár fölött különös emberi szem díszelg, „Isten szeme“, amely mindent s mindenkit lát. A prédikátor erős hangon érthetetlen zagvaságokat ordít az gyülekezet felé s a hívek gyakran közbeüvöltenek, verik a padot, nemfetszésük és síkogatnak, hejehujáznak lelkesedésük jeléül. Az átlagos néger templom közönsége a félállatfeleketek kasztjából kerül ki, akik minden nap eljárnak a szertartásra, mert ez a szószoros értelmében: legfőbb szórakozásuk. A Délen nem ritkán iszonyu orgiák színtere egy-egy néger szekta temploma, ahol rövid idő alatt a hallgatóság nagyrésze transzbaesik, míg mások obszcén táncokat lejtnek és parázs dardidókat rendeznek.

Koromsötét ujjak forgatják a „sziderli“ lapjait, foszforeszkáló szemfehér közepéből éj-fekete pupillák merednek a görnyedt héber betűkre, duzzadt vörös ajkak morzsolgatják az ima szavait. Imádkozik a fekete zsidó.

Sz. A.

Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
ugy kérje minden
posztókereskedésben
csakis a

TELLMANN VILMOS ÉSTÁRSAI RT.

braşovi posztógyár által gyártott
kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen
posztógyár termékei sem mulják felül!

PALESZTINA

AZ ARABOK ÉS A LEGISLATIVE COUNCIL. A Zsidó Távirati Iroda értesülése szerint az a memorandum, amelyet az arab pártvezetők a főkormányzónak nyújtottak át válaszként a törvényhozó tanács tervezetére, konciliáns hangon foglal állást a kormány javaslatai kérdésében és hajlandóságot mutat arra, hogy az arabok belépjenek a Legislative Councilba. A főkormányzó az arab memorandumban közölt feltételekre vonatkozólag arra kéri az arabokat, hogy fogadják el a törvényhozó tanács tervét és a maga részéről igéri, hogy ki fogják bővíteni a törvényhozó tanács hatáskörét míhelyt bebizonyosodik, hogy a tanács üdvös munkát végez és felelősségérzetről tanuskodik.

GIPSZGYÁR ÉPÜL HAIFA-BAYBAN. A Nescher cementgyár a Haifa-Bay területén új gipszgyár építését kezdi meg a közeli napokban. Palesztinai gazdasági körökben remélik, hogy az új gyár üzembehelyezésével sikerülni fog Palesztinát az egyiptomi és ciprusi eddigi gipszbehozataltól függetleníteni.

SZÁZEZERFONTOSSÁG INVEZTIÓ. Százezer jeruzsálemi liszt- és cukorimpórtörtől származik a Zsidó Távirati Iroda azon információja, hogy David Blumberg, Dél-Amerika egyik leggazdagabb zsidója, aki a napokban Palesztinába érkezett, százezer fontot szándékosan investálni palesztinai ipari vállalkozásokba.

ÚJ ZSIDÓ FÖLDVÁSÁRLÁS. Az „El Livaa” c. arab lap jelentése szerint Hebron mellett 3000 dunam földet vásároltak zsidó részről. A lap azt is tudni véli, hogy tárgyalások folynak további 25 ezer dunam megvételéről ugyanezen a vidéken.

KIÉPÍTIK A PALESZTINAI VASUTAKAT. A palesztinai kormány nyilatkozatot küldött a sajtónak, amelyben közli, hogy kiépítik a vasúti hálózatot. Először új vonalat építenek Jaffa és Tel-Aviv között és a Petah Tikva melletti Magdiel kolóniára. Tel-Avivban és Jaffában új vasútállomások épülnek. Mindkét állomás teherforgalomra is készül és egy mellékvonal a jaffai állomást összeköti majd a kikötővel. Néhány arab falu Haifa környékén beadványt intézett a főkormányzóhoz, amelyben kérik, hogy az új vasútvonal az ő falvaikat se kerülje el.

A PALESZTINAI FÖLD 10 SZÁZALÉKA. A TERMELVÉNYEK 40 SZÁZALÉKA ZSIDÓKÉ. A palesztinai földeknek összesen 10 vagy 11 százaléka van zsidó kezekben, ezzel szemben a legújabb kimutatások szerint, az ország összes mezőgazdasági termelvényeinek 40 százaléka zsidók termesztik. Ebből az egyszerű adatból lehet következtetni arra, hogy milyen hatalmas előnyt jelent a modern zsidó belterjes gazdálkodása az elmaradt arab gazdálkodással szemben.

EGYETLENEGY PALESZTINAI VÁROS. AHOL NINCS VILLANY. Jeruzsálem, Sichem egy tisztára arablakta város, az egyetlen az országban, ahol nincsen még elektromos áram bevezetve. Ez arra a körülményre vezethető vissza, hogy a sovíniszta arab városvezetőség nem akarja, hogy dolga legyen a zsidó Ruthenberg művekkel. A „Felestin” arab lap szerint számos szíriai és libanoni iparüzem akart átköltözni Sichembe, de nem tudtak, mert hiányzik a gépek hajtásához szükséges elektromos áram. Az uccai világítás hiánya oka annak is, hogy ebben a városban több tolvajlás és bűneset fordult elő, mint a többi palesztinai városokban.

A VAAD LEUMI KIBŐVÍTI KULTURÁLIS TEVEKENYSÉGÉT. A Vaad Leumi, a palesztinai zsidó nemzeti tanács elhatározta, hogy kibővíti kulturális munkakörét és ebből a célból önálló kulturosztaályt állít fel, melynek vezetésére dr. Jehuda Kauffmant, a neves héber író és filozófust hívta meg.

EGY NEMETORSZÁGBÓL MENEKÜLT SZINESZNŐ ÖNGYILKOSSÁGA. Gizella Bleiberg Németországból kivándorolt 20 éves színésznő, aki a Komedia Erec Izrael tagja volt, öngyilkosságot követett el Bucsuroraiban leírja azokat a szenvedéseket, amelyeken az utóbbi két évben keresztül ment és ami végül odavezetett, hogy ezt a kétségbeesett lépést megtegye.

ZSIDÓ ZENESZEREKRE ÉS ÉNEKESEKRE NINCS SZÜKSÉGE A PALESZTINAI RÁDIÓNAK. INKÁBB ZSIDÓ ZENESZERZŐK JELENTKEZZENEK. Jeruzsálem. A palesztinai rádió társaság március 31-én megkezdte az állandó műsoradását. A zene-osztályt Karl Solomon vette át és a zsidó prózát Elieser Lubrany, akik most folytatják a szükséges próbákat. Az arab zene szervezője is megkezdte munkáját. Énekesekben, énekesnőkben, zenészekben nincsen hiány, mert ebből bőven fedezhető Palesztina a szükségletet. Már együtt van az a kiskamara-zenekar is, amely állandó zenekarra lesz a rádióknak. Hiány csak zsidó zenészek műveiben lehet. A Palesztinában élő zsidó komponisták nem tudnak elég anyagot nyújtani a rádióknak, ezért mindazok a zsidó komponisták, akiknek előadásra alkalmas darabjaik vannak, beküldhetik szerzeményeiket a Palestine Broadcasting Service-nek, mert Európában annál is inkább megtehetik, mert Európában állandóan növekszik azoknak a rádióállomásoknak a száma, mely zsidókat nem alkalmaz és zsidó műveket nem vesz műsorára.

PALESZTINA CSATLAKOZOTT A NEMZETKÖZI KALI-PAKTUMHOZ. Az itteni lapok szerint a Palestine Potash Ltd. csatlakozott a nemzetközi kali-karrellhez. A palesztinai kormány és a londoni Colonial Office rövidesen ratifikálni fogják ezt a megállapodást. A palesztinai kali-termelés ezzel megfelelő nemzetközi pozíciót szerzett magának, ami annál is inkább érthető, mert a Holt-tengerből évi 30.000 tonna helyett, most már 100.000 tonna anyagot termelnek.

HISZTADRUTH HAOVDIM NAGY-SZABASU AKCIÓT INDITOTT A MUNKA NEMZETKÖZI LEKÜZDÉSÉRE. A munkások kimondták, hogy az év 14 munkanapját, illetve annak bérét a munkanélküli alap javára fordítják abból az elvből kiindulva, hogy a munka nem egyéni tulajdona a dolgozó embernek, hanem kollektív értéke az egész munkásságnak és a dolgozóknak meg kell osztaniok javaikat azokkal, akik nem jutnak munkához. A Hisztadruth akciója a munkanélküliségi alap javára 50.000 font összegyűjtését irányozta elő. Az akció eddigi eredménye máris túlhaladja az 50.000 fontot. Egyedül Haifában több mint 10.000 fontot eredményezett a gyűjtés. Az egyes munkáscsoportok és számos magánmunkás is nagyobb összegekkel járult hozzá az akcióhoz. A munkásokon kívüli iskoláinak növendékei is intenzíven részt vesznek az akcióban. A Hisztadruth mintájára, a Hapoal Hamizrachi, a vallásos munkások szervezete is elhatározta, hogy megadóztatja a munkanélküliségi alapra tagjait.

VIZVEZETÉKET KAP TEL-AVIV ÉS JAFFA. Az „El Livaa” című arab lap biztos forrásból tudni véli, hogy a palesztinai kormány nagyszabású tervet dolgozott ki vízvezeték építésére, Ras el Ajinból Tel-Avivba és Jaffába. A vízvezeték építéséhez egymillió fontra van szükség. A Davar című héber napilap, kétféle az arab lap jelentésének autentikus voltát, miután a Ras el Ajim-i víz források bősége nem elegendő ahhoz, hogy egyidőben Jeruzsálemet és Tel-Avivot is ellássák vízzel. A lap szerint csupán arról van szó, hogy a tel-avivi városi tanács különböző terveket terjeszt a palesztinai kormány elé, vízvezeték építésére. Ezen tervek egyikében a raselajini forrásokra is utalás történik.

A Palesztina alkotmánytervezet megjelent az államnyomda kiadásában. Az angol államnyomda kiadásában most megjelent a gyarmatügyi miniszter által jelzett Command Paper, amely tartalmazza az új Palesztina alkotmánytervezetét. A nyolc oldalt kitevő nyomtatvány közli azt a beszélgetést, amelyet Sir Artur Wachoupe folytatott múlt év decemberében az arab és zsidó vezérférfiakkal. A gyarmatügyi miniszternek J. H. Thomasnak bevezető sorai val kézdődik az emlékirat, amelyben nyíltan megírja, hogy a három vallásfelekezet külön szervezet létesít, amelyek választani fognak. A mohamedánok nyolc, a zsidók három és a keresztények egy képviselőt kapnak. Részletezi még a választás mikéntjét. A council tárgyalási nyelve az angol, héber és az arab lenne. A miniszter megjegyzése szerint még sok fórumon megy majd keresztül az alkotmánytervezet, amíg aláírás végett az angol király elé kerül.

A PALESZTINAI RÁDIÓ MEGNYITÁSA. A rádió megnyitásán Bialikról tart beszédet Salman Schneur és héberül fog recitálni Chana Rowina Vittorio Weinberger és Beracha Zefira héber dalokat fognak énekelni. A megnyitó beszédet Artur Wachoupe főkormányzó tartja, a Waad Leumi megbízásából dr. Abraham Kazenelson beszél héberül. A zenei rész megnyitóját Joel Engel nemrég elhunyt palesztinai komponista emlékének szentelik. A héber óra minden este 20.05 órakor kezdődik (középeurópai idő 19.05) és héber hírek, történelmi naptár és a fontosabb zsidó események lesznek keretébe beiktatva. Az első tudományos előadást dr. Ruppin tartja, a palesztinai település fejlődéséről. A programban a heti haftort és zemiroszokat is leadják.

A ZSIDÓ ORVOSOK TEL-AVIVI VILÁGKONFERENCIAJA. A zsidó orvosok világkongresszusa április 21-én kezdődik Tel-Avivban, amelyen 500 orvos fog résztvenni a világ minden részéből. A konferencia foglalkozni fog a zsidó orvosok helyzetével és az immigráció egészségügyi állapotával Palesztinában. A szónokok között lesz prof. Citron, prof. Neuberg, dr. Gerson Lewin, dr. Olachwan ger. Az előkészítő bizottság tagjai a héber egyetem professzorai, a Hadassa és Kupat Cholim orvosai.

Látja már Pa'esztinát? Ne halassa utazását: Utazzon a ZION LLOYD társasággal,

amely M. Jampolski igazgatása alatt utazainak minden kényelméről és kívánságáról gondoskodik és legelőnyösebb feltételek mellett közvetíti az utazásokat. Rendelje meg hajójegyét a következő alkalmi utazásokra: **Peszachra** ápr. 7. a következő hajók indulnak: Kosciuszko márc. 25. Dacia márc. 28. Har Carmel márc. 29. Polonia ápr. 1. **A zsidó orvosok telavivi kongresszusára** (ápr. 27): Romaia ápr. 18. Kosciuszko ápr. 22. Suceava ápr. 19. **A telavivi mintavásár megnyitására** (ápr. 30): Suceava ápr. 19. Kosciuszko ápr. 22. Ha Zion ápr. 22. Dacia ápr. 25. Kérjen azonnal prospektust a kő pontban: **ZION LLOYD București, Calea Victoriei 33.** Telefon: 3.69.13. Az erdélyi kerületi képviselőnél:

CLUJ, Str. Berihelof 12. Dr. NEUMANN VILMOS, Telefon 6-82.
Oradea: **Kirsch Tibor** Str. Nic. Iorga 21. Telefon 2/57. Tim soara: Re tter Ernő, Str. Bonnar 5. Sereu Mare: **Dr. B. Stern** Str. Mihai Viteazul 40. Sighet: **Wieder Hermann**, Str. Davila 34. Peremes Baia-Mare.

Az „Uj Kor“ durva támadása folytán

A szakadék egyre mélyül az erdélyi Mizrachi és a Szövetség között

A szövetségi vezetőség a régi szisztémával továbbra is terrorizálni igyekszik a Mizrachi központját. - Válasz az Uj Kornak. - A Mizrachi és Brith Hanoar Hamizrachi vezetőinek nyilatkozata a támadásokra.

Az erdélyi cionista és zsidó közvélemény rájékozva van azokról a komoly ellentétekről, amelyek az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség és a Mizrachi központi vezetősége között keletkezett. Lapunk sorozatosán közreadta a Mizrachi központjainak erre vonatkozó összes közleményeit és hirt adott arról, hogy a Mizrachi és Brith Hanoar Hamizrachi központi executívája elhatározta, hogy kiválk az országos szervezet kebeléből és önálló úton folytatja Palesztina-építő munkában vallásos tevékenységét. Részletesen, mindenre kiterjedően mutatunk rá a Mizrachi konkrét sérelmeire és arra, hogy a timisoarai központ milyen ellenségesen áll szemben a Mizrachi egyes követeléseivel és hogy miként igyekezik szüntelenül elgáncsolni a nemzeti alapon álló vallásos zsidóság tevékenységét. Közöljük azt is, hogy a cluji konferencia hosszús tárgyalások után bizottságot küldött ki dr Fischer József elnökével, hogy megkísérelje a békés kiegyezést a Mizrachi országos központjával.

Idáig fejlődtek az események, amikor a timisoarai központ a Mizrachival szemben táplált oktalan gyűlöletét nem tudta többé leplezni és a Szövetség hivatalos lapjában egyik harmadrangu, Targu-Muresről menekülni kényserült tisztviselőjén keresztül szemérmetlen módon és eszközökkel durva támadást intézett a Mizrachi központi vezetősége és hogy teljes legyen a győzelmi érzése, lapunk ellen is. Előre becsájítjuk, hogy nem akarjuk követni a szövetség hivatalos lapját azon az úton, amelyen a Mizrachi vezetőségét és lapunkat támadja, mert ilyen minősítetlen hangot nem áll módunkban meghonosítani az erdélyi cionizmus sajtójának hasábjain. Nem követhetjük azért sem, mert míg a Szövetség timisoarai központja felelőtlen tisztviselőkké képviselteti magát hivatalos lapjának hasábjain, hogy így elbujhasson a számonkérés elől, addig mi felelősségünk tudatában közöljük a Mizrachi szervezetek által leadott hivatalos nyilatkozatokat és objektíve szólunk bele ebbe a sajnálatos vitába. A cluji konferencia kiküldte tehát a békéltető bizottságot és az erdélyi közvélemény érdeklődéssel várta a bizottság munkájának eredményét.

Nem állhat senki olyan rossz lábba a logikával, hogy ne tudná megérteni, hogy az eseményeknek ebben a fázisában a Szövetség hivatalos helyeiről ne a legmesszebbmenő tapintatot kellene alkalmazni a Mizrachival szemben, hogy a „hőn ábitott“ békét a maga részéről is elősegítse. Ehelyett azonban mi történik? A timisoarai központ hivatalos lapja elébe vág az eseményeknek, be sem várja a kiküldött bizottság döntését, munkájának eredményét, hanem egyik fizetett tisztviselője, bizonyos rosenfeld sándor neve mögött a lap

első oldalán veszekszik, leckéztet, döntőbíróként lép fel. Egyik tisztviselőjét állítja ki a Szövetség „bajvivónak“, hogy argumentáljon azokkal szemben, akik pénzüket, idejüket, erejüket, tehetségüket önzetlenül állítják egy mozgalom érdekeinek szolgálatába. Ha semmi más, ez a tény leplezetlenül megmutatta, hogy mennyire akarja a Szövetség a Mizrachival a békés megegyezést. Most ilyen kritikus pillanatban megszegyenit azzal egy tekintélyes szervezetet, hogy rosenfeld sándorok által morált prédikál fejére. Akiben csak egy csöppnyi tapintat van és ismeri a hivatkozott tisztviselő múltját és morálját, annak arcába kell szökjön a vér, ha arra gondol, hogy a timisoarai Szövetség központja ilyen megalázó módon kezeli az ország legjelentékenyebb szervezetét és ilyen szánalmas szerepet juttat számára, hogy az általa is dotált tisztviselőjével kell vitakozzon. Ha semmi több nem állna a timisoarai központ terhére, ha eddig semmivel sem sértette volna a Mizrachi eminens követeléseit és csak most állította volna ki a maga nevében ama bizonyos tisztviselőt, akkor ez is tökéletesen elég okot szolgáltatna ahoz, hogy a Mizrachi központjában megérlelődjön a kiválás gondolata. Olyan guny, grimász ez a Mizrachival szemben, amelyet nem lehet még visszafegyelemmel sem elnézni és elhallgatni. Lásuk azonban mi mond a Szövetség hivatalos organuma, illetve nagyhangú tisztviselője a Mizrachi sérelmeire vonatkozólag, milyen sürgős és halaszthatatlan mondanivalója volt ezekben a kritikus pillanatokban.

EGYETLEN ÉS LEGFŐBB ÉRDEM AZ EGYSÉG

A Szövetség hivatalosa maga is beismeri, hogy az erdélyi cionista élet csödbe jutott. Egyetlen érdeme van csak — szerinte — a Zsidó Nemzeti Szövetségnek, amelyet világlélemben is elismernek, hogy sikerült összefognia a cionista erőket, sikerült megőriznie az egységet, summa-summárum, hogy a Mizrachit sikerült kereteiben megtartani. Ez az egyetlen eredmény — írja lap — amely még a világexecutívának is imponál.

Valóban a Szövetség érdeme-e azonban, hogy sikerült megőrizni az egységet és megtartani a Mizrachit a Zs. N. Sz. keretében? Ha csak a legutóbbi országos konferenciáig megyünk vissza és felidézük, hogy milyen kínos erőfeszítéseket tett a timisoarai központ a névváltoztatás keresztülvitele érdekében, amelynek megszavazása egyet jelentett volna azzal, hogy a Szövetség maga teszi lehetetlenné a Mizrachival való együttműködést, akkor hamarosan tisztába jöhetünk azzal, hogy mennyiben érdeme ez az egység a Zs. N. Sz. magatartásának. És ha felidézük azt is, hogy a Mizrachi erélyesen állást foglalt a névváltoztatás ke-

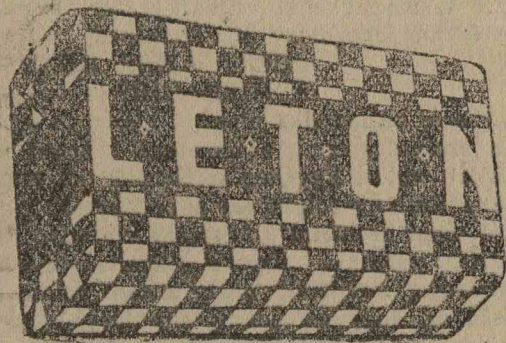
részére nélkülözhetetlen a krémszerű habot képező LETON szappan, mert mosdás után olyan lesz az arcborű, mint a legfinomabb krém használatánál.

A maít, leányos arcborű

megőrzésére használja a LETON szappant az alább leírt módon.

Szabály: Estékhént mossu arcát a LETON szappan-krémszerű habjával. E gyengéden ható krémes habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le bő melegvízzel, majd hőzetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bársonyosan üde arca fogja a tükrőben mosolyogva üdvözölni.

Ezen módon kezei az arcborűt, többet ér, mint bármilyen hura, különösen, ha este lefekvés előtt alkalmazza. — A LETON szappan hatását nagyszerűen fokozza az eredeti LETON arctej, LETON puder és LETON arconge.

Kapható 22 leiert minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszertárban, valamint a főraktárban Parfumeria Royal Oradea Pasagjul Vulturul Negru.

resztülvitele ellen csak azért, hogy továbbra is meg legyen számára adva a lehetőség a Szövetséggel való együttműködésre, akkor ismét hamarosan megállapíthatjuk, hogy kié ez az egyetlen és legfőbb érdem. A szűk és korlátozott horizonton keresztül azonban minden ellenkezőleg mutatkozik. A hivatalos lap, amidőn az egység elvesztése felett siránkozik, kénytelen megállapítani, hogy legértékesebb elemét veszté el a Mizrachiban, ahelyett azonban, hogy ezt belátva megnyerni igyekezne magának a szervezetet, olyan szokatlan módon sértegeti és dezavualja a Mizrachi országos szervezetek központi vezetőségét, hogy azzal még mélyebbre ássa a szakadékot a szembenálló felek között. De ha már itt tartunk, nem lesz érdektelen, ha a felelőtlen állítások után nem követjük a hivatalos lapot, hanem történelmi visszapillantást vetünk az erdélyi Mizrachi és Szövetség közötti viszonyra, hogy ezzel egyben okát is adjuk annak a szükségszerű és kikerülhetetlen ellentétnek, mely most komoly és válságos helyzetbe sodorta a Zsidó Nemzeti Szövetséget.

EGY RÖVID VISSZAPILLANTÁS

Közismert tény és vitathatatlan valóság, hogy a Zs. N. Sz. megalakulásakor az erdélyi vallásos tömegek és reprezentatív vezetőik voltak azok, akik ezt a sokra hivatott szervezetet elsősorban létrehozták és tekintélyükkel tekintélyt szereztek működésének is. A Zs. N. Sz. akkor 80—90 százalékban mizrachistákból állott, élükön a megb. Glasner Mose cluji főrabbiával. De ez nem is volt csoda. Hiszen ebben az időben a régi Magyarország viszonylataiban alig lehetett cionista csoportról, mégkevésbé pártól beszélni. A mizrachistáknak azonban már ekkor ugy vallásilag, mint világi tudásban is képzett gárdája volt és ez az élcsapat később az utódállamokban szétszóródva avántgárdája lett a cionista mozgalomnak. Az erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség megalakulásakor a legerősebb delegációt az Oradeán már rég működő Mizrachi szervezet küldte ki. Az alakulás első éveiben a Mizrachi ü-

Pészachi üveg porcellán és zománcedény szükségletét legjutányosabb áron

Deutsch K. I. cégnél

Oradea, Str. Nic. Iorga 4. szerezheti be.

zetlenül, magasabb zsidó és cionista érdekből, elnyomva saját pártérdekeit, szállította a valóságos tömegeket a Szövetség keretébe. A Mizrachit állandóan nagyszámban vonult fel a konferenciákra komoly delegációjával évről-évre előadta sérelmeit, amelyek állandóan halmozódtak, anélkül, hogy méltányos orvoslást kapott volna. Hangoztatta, hogy a Szövetség jellegének szigorúan alkalmazkodni kell az erdélyi vallásos zsidóság mentalitásához, hogy annak minden tagja beilleszkedhessen a keretébe. A konferenciákon évről-évre minden követelést megszavaztak, ígérték a határozatok teljesítését, de végül is azonban minden maradt a régiiben, sőt lehet mondani még rosszabbodott is minden. A mizrachisták állandóan tiltakoztak, protestáltak, követeltek, de ezek csak mosolyt csaltak már a nem-mizrachisták ajkára, hiszen ugys tudták, hogy a központ azt minden konferencia határozat ellenére sem teljesíti. A Mizrachit a politika folytán egyre komolytalanabb és dicstelenebb szerepet kapott a Szövetség keretében, míg ma odáig érkezünk, hogy a hivatalos lap hasábjain olyan elemekkel állítják szembe a Mizrachit országos vezetőségét, amely végsőkig fokozza a megaláztatások láncolatát. Ezek után kérni ama bizonyos cikkíró szemérmelenségét, tudatlanságát szimulálva és kihívóan, hogy tulajdonképpen

MIÉRT AKAR KILÉPNI A MIZRACHI?

Nem volt erre semmi oka nincs, hiszen nincs olyan kivánsága, amit a timisoarai központ ne teljesített volna. Egyetlen sérelemről tud mindössze, a Ráth-ügyről, de ezt is orvosolták. Ugy akarja tehát beállítani a Mizrachit executive határozatát, mintha a Mizrachit kilépése egyedül és kizárólag csak Ráth miatt történt volna. A valóság az, hogy ez tudatos elferdítés és tendenciózus beállítás. A Ráth-ügy az utolsó csepp volt, amelytől kicsordult a végsőkig feltöltött pohár. Az az utolsó csepp, amely már nem fért bele egyetlen mizrachista türelmének poharába sem.

Nem fért bele, mert bár Ráth elleni hajszának ugyan sok tekintetben személyi éle volt, hiszen ez a mizrachista, mint az erdélyi Mizrachinak két évtizedes reprezentánsa nem egyszer mutatott rá a konferenciákon, hogy az erdélyi vallásos zsidóság rossz szemmel nézi az „istenfelen” gazdálkodást, amely nem respektálja az isteni törvényeket, sem annak szombatját és nem respektálja azok érzékenységét sem, akiknek garasából élnek néhányan kitűnő és nagystílű életet. Ha tehát volt is a Ráth-ügynek személyi éle és jellege, alapjában véve ez is teljes mértékben a Mizrachit, mint szervezet ellen irányult.

A hivatalos lap semmit sem tud arról, hogy a Mizrachinak sérelmei volnának. Nem tudja, hogy a szövetségi központ éveken keresztül úgy anyagi, mint erkölcsi szempontból negligálta a Mizrachit. Nem tudja, hogy a konferenciák hiába szavazták meg megfelelő szubvenciót a mizrachit ifjúsági szervezeteknek, azt soha nem folyósították, ellenben a baloldali és más ifjúsági csoportok mindig megkapták a kellő támogatást.

Nem tudja miért akar kilépni a Mizrachit és nem érti meg, hogy a Mizrachit központjai nem tűrhetik tovább a Szövetség keretében meghonosodott mizrachista ellenes irányítást, nem tűrhetik, hogy az Alapok tisztviselőit felhasználják a más cionista pártok propagandájának céljaira, hogy az alapok pénzével, amelyeket a Mizrachit legalább is olyan arányban, de talán még hathatósabban hoz fel, mint a többi pártok, ellenséges propagandát üznek a Mizrachival szemben.

Nem értik meg, mert ama bizonyos mizrachit pénzéből is jól dobták „tisztviselő” cikk-

író és társai jól tudják, hogy a zsiros „üzlet” forgalma van veszélyben, ha a Szövetség leg-erősebb ága, a Mizrachit egyszer eltávozna a keretből, amelyben annyi sérelemnek, megaláztatásnak és bánásnak volt részese.

LESZ-E EZEKUTAN BEKE A MIZRACHI ÉS A ZS. N. SZ. KÖZÖTT

Hogy lesz-e béke és lesz-e egység azt ma még aligha lehet tudni. A bizottság még meg se kezdte munkáját és nem csodálunk, ha a hivatalos lap ilyen brutális támadása után nem sok reménnyel kecsegtetne. De mi nem akarunk az események elébe vágni és bevárjuk a döntést. Hogy azonban az erdélyi cionista közvélemény informálva legyen arról, hogy a timisoarai Zs. N. Sz. központja milyen eszközökkel készíti elő a meginduló béketárgyalásokat, arra jellemzésül kiragadunk néhány „békés megjegyzést” a hivatalos lapból.

A hivatalos lap hivatkozott cikkében első és legfontosabb feladatának tekinti, hogy ahelyett, hogy a Mizrachit executive-t az együttműködésre megnyerje, dezavualja és kompromittálja őket a mizrachista tömegek előtt. Megállapítja ugyanis teljesen felelőtlenül, hogy a komoly mizrachisták a kiválás ellen vannak és csak a Mizrachit vezetősége van mellette. Nyilvánvaló eszerint, hogy a Mizrachit jelenlegi Executiveja csupa komolytalan emberből áll, akik romlásba akarják vinni a szervezetet. Néhány sorral lejjebb pedig, hogy még közelebb hozta a megoldást, a cikkíró kifejti ama reményét, hogy a mizrachit tömegek nem fogják hagyni magukat befolyásoltni vezetőiktől, magyarul, hogy nem tekintik őket vezetőiknek, nem respektálják határozataikat és egyedül a cikkíró által kijelölt hamisítatlan igaz uton fognak haladni. Az ilyen tónust nyilván sokat hangoztatott cionista fegyelem diktálja és ennek érdekeit szolgálja.

LEGFAJÓBB SEB: A „NÉPÜNK”

Miután pedig a béke érdekében a timisoarai központ így megtett mindent, amit csak tehetett és ami csak kötelessége volt, előkerül a legfajóbb seb: a „Népjünk”. A timisoarai központ reprezentánsa, rosenfeld ur, megállá-

A Mizrachit Erdélyrészi és a Brith Hanoar Hamizrachit központjainak nyilatkozata

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség hivatalos lapjában, az „Uj Kor”-ban támadó élű cikk jelent meg egyik hivatalnokának aláírásával. A Mizrachit erdélyrészi és a Brith Hanoar Hamizrachit központi vezetősége visszautasítja az azokban foglalt támadó élű kitételeket, amelyek a szervezeti élet egységét igyekeznek megbontani és ama célt szolgálják, hogy a nemzeti alapon álló vallásos zsidóság zárt sorait gyengítsék.

A Szövetség és hivatalosa, nem tesz jó szolgálatot a cionista mozgalomnak azáltal, hogy ahelyett, hogy a cluj-i országos értekezletének határozata értelmében a kiküldött bizottság által a békés tárgyalások keresztülvitelét realizáltassa a testvér-központi szervezettel, ehelyett a régi recipe szerint ismét támadással és legyengítéssel szándékozik az erdélyi nemzeti alapon álló mizrachisták hangját elnémítani.

A „Népjünk” ellen ugyancsak ebben a cikkben elhangzott támadás is ezt a célt szándékozik szolgálni, azzal a módszerrel, hogy valótlannak állítja a Mizrachival kapcsolatos közlést. Kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy a „Népjünk”-ben hozott Mizrachira vonatkozó közlemények egyrészt a szervezeti vezetőség aprobációján mentek

3 kell a kisbabának: flintőpor, krém, szappan

de az *Stöfer* legyen!

pitja, hogy lapunk tendenciózus és a valóságnak meg nem felelően informálta a Mizrachit és a Szövetség között felmerült ellentétéről a közvéleményt. Bár lapunk érthető okoknál fogva valóban rendkívül fájó seb a timisoarai zártkörben megjelenő hivatalos lap számára, ez az ütés is a Mizrachit éri és a Mizrachinak volt szánva. Ugyanis, mint azt cikkíró is megemlíti és amelyen hosszan és terméketlenül gondolkodott el, a Mizrachit központi hivatalos nyilatkozatot adott ki, amelyet lapunk legutóbbi számában közöltünk le és ebben a nyilatkozatban világosan és érthetően kijelenti, hogy mindaz, ami a harc kapcsán lapunkban megjelent az oradeai Mizrachit központi ellenjegyzésével történt, amelyek közléséért köszönetüket fejezik ki. Ezekután azt írni, hogy a „Népjünk” valótlanságot állít, nem jelent egyebet, minthogy a Mizrachit központi vezetői segínek a nyilvánosság előtt arcátlanul a szemébe vágni, hogy hazudik.

A timisoarai Zsidó Nemzeti Szövetség békés intencióit ezek a tények világosan megmutatják. Epen jókor és kellő időben mutatkoztak be az erdélyi cionista közvélemény előtt. Epen jókor, most, amikor a békéltető bizottságnak azt kell megállapítani, hogy indokolt-e a Mizrachit sérelmi politikája és központi végrehajtóbizottság határozata, amely kimondja, hogy a Mizrachit nem maradhat többé Zs. N. Sz. ellenségeskedő kereteiben...

Az „Uj Kor” fenti támadó cikkével kapcsolatban a Mizrachit és Brith Hanoar Hamizrachit központja is megkeresett bennünket egy nyilatkozattal, amelyet az alábbiakban közlünk.

keresztül, másrészt a lefolytatott vezetőségi gyűlés ténylegesen megtörtént eseményei.

Kötelességének tartja egyidejűleg mind két szervezeti központ kijelenteni, hogy a „Népjünk” megjelenése óta a nemzeti alapon álló zsidóság célkitűzéseit szolgálja és nem felel meg a valóságnak az, hogy a szervezetek és a „Népjünk” között bármikor választott bíróság által tárgyalt differenciák merültek volna fel.

A „Népjünk” az erdélyi mizrachizmus szószólója és mint ilyen teljes mértékben igényelheti és élvezheti is szervezeteink legmesszebbmenő erkölcsi támogatását.

A Mizrachit szervezetek központjai, úgy mint a múltban, a jövőben továbbra is fenn tudják tartani kapcsolataikat a vallásos tömegekkel, hiszen a jelenlegi akció is a valóságos zsidó tömegek eminens érdekeit szolgálja. Az „Uj Kor”-nak és egyes tisztviselőinek bármennyire fáj is ez és bármennyire igyekszik ellenkező híreket lanszírozni, az erdélyi cionista közvélemény tisztában van azzal, hogy a Mizrachit komoly akciójában kinek oldalán van az igazság.

AZ ERDÉLYI MIZRACHI ÉS BRITH HANOAR HAMIZRACHI KÖZPONTI EXECUTIVÉJA

— Elrendelték a zsidó katonák peszeai szabadságolását. Bucuresti. Mint minden évben, a nagyvezérkar az idén is kiadta a zsidó katonák peszach szabadságolására szövegező rendeletét, amelynek értelmében minden zsidó katona április 5-től 16-ig bezárólag szabadságolando. Figyelmebe ajánljuk ezt az összes rabbik és hitközségi vezetőknek, hogy megtehessek a kellő intézkedéseket a helyőrségük parancsnokságánál.

VÉGH ruhafestőgyár vezet

Oradea, Piața Regina Maria 2.

Str. Crinului 5.

Uj fióküzlet Bul. Reg. Ferd. 61.

KÖZÉLET

— GYERMEKELŐADÁS ORADEÁN. A „Nöse Mizrachi“ oradeai vezetősége szervezetének megalakulása óta állandóan tanulságos és szórakoztató előadások keretében igyekszik a palesztinai eszmék megfelelő propagandát csinálni. Ennek jegyében igyekszik rekonstruálni Oradeán a múltban szépen működött héber óvodát, melynek érdekében az anyagi eszközök felhozására vasárnap igen szépen sikerült gyermekelőadást rendezett. Kedves képet mutatott a Kereskedelmi Csarnok díszterme, a bájos apró gyermek sereg felvonulásával és a nagy számban felvonult vendégekkel. Az előadás prólogját London Évike nyitotta meg bájos közvetlenséggel. Minden műsor-szám között konferáló volt. A konferálók: Rosenberg Kató, Mózes Ági, Klein Magda, Freimann Kató, Rosenbaum Herminke, Rosenfeld Edit, Radó Ági, Léhner Anna, May Nelly a legkedvesebb közvetlenséggel, nagyokhoz illően töltötték be nehéz hivatásukat Halász Ági, Blum Rózsika és V. Singer Ibi művészies zongora kísérete mellett egymás után vonulnak fel a drága apróságok, kiki a maga önálló jelenetében. London Évike nagyhatású szavallatával, Batori Zsuzsika ének- és táncienete angol jelmezben, tővábbá Léhner Annus, May Nelly, Radó Ági Salzbergér Liu, Weinstein Ibi bőcher jelmezes szerepben elragadóak voltak. Az eleven újság rikkancs királya: Batori Zsuzsi, rikkancsai: Szenes Éva és Kiss Éva valósággal frappírozták a hallgatóságot. A vezérelők: novella, irodalmi törvényszék, egyesületi és palesztinai hírek megtestesítői: Körner Mici, May Gitti, Klein Trude, Klein Szófia és Rosenbaum Ilonka, eredetiségükkel s közvetlenségükkel, a műsor komikus voltánál fogva páratlan szórakozást nyújtottak a közönségnek. A „baba-ból“ mesteri rendezése, díszletei, toleltjei és főleg szereplői, a román táncban: Freimann Kató, Rosenbaum Hermína, Rosenberg Kató és Rosenfeld Edit, ugyszintén a tiroli táncban: Kiss Éva és Szenes Éva, az angol táncban: Beck Nusi és Weinstein Ibi, a Kankában: Steiner Klárka, a Balettban: May Gitta és Salamon Kató, a Csokoládé katonában: Klein Magda, a Menuetteben: Drummer Évike, Drummer Edit, Kirschenbaum Dučka, Mózes Ági, Csillag Babika, a Baba királynőben: Batori Zsuzsi balettje révén, a Jó gyermek szerepében: Spitz Licike szintén balettje és végül a fináléban: Weinstein Ibi páratlant és utólríhetetlent adtak a maguk nemében. Nem felejtethjük ki az apró csemeték közepette Salamon Ernő tanárnót, az ortih. izr. leányiskola kedvencét, a drága „Ida-nénit“, aki Eszterról és a Gólemről mondott tanulságos meséivel mindenkit lekötött. A rendezés nehéz munkáját Nádasi Ernő végezte, míg a táncokat Sarkadi színész tanította be. Az élvezetes délutánért főleg azonban Friedmann Árminnét, a Nöse Mizrachi elnöknőjét és tisztikarát illeti köszönet, akik az egész gyermek-délutánon csak egyetlen hibát követtek el, hogy sokkal többet adtak, mint amennyit kellett volna.

כשר של פסה
fűszerárúját tegolcsóbban

Goldring & Weinstock

cégnél Oradea, Piața Mihai Viteazul 5. vásárolhatja be.

— Ki árusít Oradeán Electa szövetelet? Nagy sikert arattak a tavaszi szezonban az „Electa“ férfi-divat-szövetek. Oradeán egyé dűli eladást lekötötte Deutsch posztóáruhá-z, s így helyben az egyetlen cég hol gyár-tól dírekte vett „ELECTA“ szövetet olcsón, nagy választékban lehet vásárolni.

Elegáns hölgy

kalapot
retikült
keztűt
övet

csak

Könignél

vásárol

Bulev. Regele Ferdinand 7.

Peszachkor

ha nyugodtan akar ünnepelni, gondoljon lábai egészségére, amelyet egy

Urán cipő biztosít!

Oradea, D. Regina Maria 3.

Gyógycipők, betétek készítése orvosi rendelethez.

Megkiméljük bosszuságtól, károsodástól,

ha téli ruháit, szőrméit, szőnyegeit hozzánk adja nyári megóvásra.

Ezüsróák, divatróák nagy választékban

Párisi Szőrmeház Boulevardul Regele Ferdinand 6.

Fűző, melltartó

Fuchs Mancsi fűzőszalonjában

Oradea, Piața Mihai Viteazul 11-a (Ullmann palota)

למהרדין מו המהרדי

יין כשר של פסה

כשר של פסה **Husvétí**

Matild és Előpataki
bor és gyógyvizek már kaphatók

az „UNIO“ rum-likörgyár,

bor- és pálinka nagykereskedés

a Fabrica de Bere Azuga S. A.

kizárólagos vezérképvisleténél

ORADEA, str. Saguna No. 11. alatt

Telefon 5-66.

Szombaton zárva.

Telefon 5-66.

Hétről-hétre

Belgrad A jugoszláv kormány hivatalos köriratot intézett az összes állami alsó és felsőiskolák igazgatóságához, amelyben ren detileg hívja fel őket arra, hogy mentesít sék a zsidó tanulókat a szombati iskolakö telezettség alól. A jugoszláv kormány fenti rendeletét a zsidó reprezentánsok többbizbeni intervenciójára adta ki. — A belgrádi bíróság a napokban igen érdekes antiszemita pert tárgyalt. A vádlottak padján Svetislav Petrovics lapszerkesztő állott, aki az „Uzicki Glas” című vidéki hetilapban a közelmúltban heves antiszemita támadást intézett a jugoszláv zsidóság ellen. A bíróság hosszas tárgyalás után bűnösnek mondta ki a lapszerkesztőt és 2000 dinar pénzbüntetésre ítélte. Az indoklásában a bíróság arra hivatkozik, hogy a vádlott egy törvényes és tiszteletben álló hitfelekezet tagjainak becsületét sértette meg, amely az alkotmányba ütközik.

London. Elisabeth Bergner hirtelen meg betegedett és megoperálták. A „Peter Pan” című darabban kellett volna fellépnie, amely David és Goliath történetét viszi színpadra. A filmművész nő betegsége miatt a darabot levették a műsorról.

Bagdad. De Martel, Syria francia fő kormányzója Párisba utazott, hogy megtárgyalja a francia-szíriai helyzetet.

Saloniki. Daniel Alalouf volt képviselőt a görög néppárt (Tsaldaris-párt) a végrehajtóbizottság tagjává választotta.

Roma. Guido Zewi-t, a római hitközség tagját, ki számos nagy épületet tervezett az olasz fővárosban, az olasz koronarend nagy keresztjével tüntették ki.

Páris. Az Alliance nemrégiben elhunyt elnökének Bilvain Léwinnek emlékére alapot létesítettek. A párisi egyetemen indiai tanzókat létesítenek, az elhunyt tudós nevére — Prof. Federigo Enriquez világhírű zsidó fizikust és filozofust, nagy érdemei elismerésül, az Institut de France tagjává választották.

Nürnberg. A városi egészségügyi hivatal, amint a „Fränkische Tageszeitung” írja, április havától kezdve állandó kiállítást rendez, „Vererbung, Rasse, Volk” néven ahol külön osztály foglalkozik a zsidó fajkérdéssel (Képzeltetjük, hogy milyen formában).

Riga. A lettországi katonai bizottság most építi meg a legnagyobb lettországi áruházat, amelynek építési terveit egy meg hirdetett pályázat alapján 44 legjobb lettországi építész készítette el. Mose Tsechenla fiatal zsidó építész nyerte meg a pályázatot aki nemrégiben hagyta el a főiskolát és megkapta a 2000 lat, első díjat.

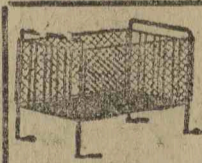
— Fél millió dollárt gyűjtött az amerikai Keren Kajemet. New-York. Az amerikai Keren Kajemet az elmúlt évben 500.000 dollárt gyűjtött a KKL javára, ötven százalékkal többet, mint az előző évben.

— HALÁLOZÁS. Sulyos csapás érte Reichmann Ignác földesi (Magyarország) kereskedőt nejeinek elhunytja folytán. A meg boldogult nagyon vallásos és jótékonyágáról általánosan ismert volt. A meg boldogult matróna halálát kiterjedt nagy család gyászolja, köztük elsősorban gyermekei: Reichmann Ferenc és Jenő földesi, valamint Reichmann József oradeai kereskedők, ugy szintén leányai: özv. Kreiss Lajosné Vértessről és Gelberger Henrikné Vámospércséről.

— HALÁLOZÁS. Az oradeai kereskedőtársadalomnak egy régi, becsületes, szere ny és nagyon tevékeny tagja hunyt el Rosinger Péter személyében. Az elhunyt hosszas szenvedés után 72 éves korában hagyta itt családját. Rosinger Péter évtizedekig tevékeny tagja volt a zsidó közéletnek és részt vett úgy az orth. izr. hitközség mint a Chewra Kadischa vezetőségében. Temetése a város osztatlan részvéte mellett kedden délelőtt folyt le. Gyászolják mélyen sujtott özvegyén kívül gyermekei: dr. Rosinger Pál (Wien), Rosinger József (Bratislava) továbbá leányai: Krausz Árpádné, Leitmann Dezsőné, Reich Alfródné és Friedmann Zoltánné.

— A fargamuresi Mizrach szervezetnek kellemes meglepetésül szolgált, hogy szombaton vendégül láthatta az Erdélyi Mizrach központjának elnökét, Mittelmann Jakabot. A Mizrach helyi csoport, a Brith Hanoar Hamizrachi és a Poale Hadati meghívására Mittelmann Jakab nagyhatású beszéd keretében ismertette a megjelent szépszámú hallgatóság előtt a nemzeti alapon álló vallásos zsidóság aktuális problémáit, valamint további célkitűzéseit. A lelkesedéssel fogadott beszédért Grüber helyi csoport elnök mondott köszönetet az illusztris vendégnek.

— Egy oradeai fiatalember tragikus vála Palesztinában. — Haifa. Tragikus szerencsétlenség érte egy oradeai család fiatal tagját, aki néhány nappal ezelőtt érkezett Palesztinába. Tíz évvel ezelőtt kivándorolt egy Rósenberg Sándor nevű fiatalember, aki nagyszerűen elhelyezkedett Palesztinában és néhány héttel ezelőtt certifikátot küldött Oradeán élő atyjának, aki családjával együtt azonnal hajóra szállt, hogy kivándoroljon. Magával vitte 16 éves fiát is, Rosenberg Imrét, a ki a haifai partraszállás után nemsokára rosszul lett és borzalmas görcsök és haláltusa után meghalt. — Megállapították, hogy a szerencsétlen fiút elutazása előtt egy veszett kutya harapta meg, de eltagadta, nehogy emiatt kivándorolása késedelmet szenvedjen. És így nem oltották be, amiért ily szerencsétlenül pusztult el, alighogy partra szállott.

Legmodernebb, lego'csóbb
STANDARD
vas- és rézbutorgyár
Oradea, Str. Dr. Aurel Lazar 10.
Fogházműhely. — Telefon 707.

Zsidó humor

FARAO ÉS A KUTYA.

A dibnoi Magidot kérdezték egy izben, hogy miért büntette meg Isten Faraót, hiszen Faraó csak az isteni akaratnak volt végrehajtója — mint bölcsünk mondják — „Józsefet testvérei eladván, büntetésül szolgásgámba estek”.

A híres Magid a peszachi Agadah gyönyörű befejező részét citálta, hol fel van sorolva, mint eszi meg a maeska a gödölyét, a kutya a macskát, a bot agyonüti a kutyát, a tűz elégeti a botot, a víz eloltja a tüzet és így tovább, míg mint legfelső hatalomhoz, Istenhez tér.

És a Magid kérdé, hogy bár a macskának büntetés jár, mert az ártatlan gödölye megetté, de miért büntetted a kutya, hiszen a kutya csak a bűnös macskát bűnhőd-tette.

Igen ám — mondá a Magid — de miértolta fel magát a kutya bírónak? Ez a Faraó esete is.

MINDEN ELÉGETT.

Egy lengyelországi snorner faluról-falura vándorol Lengyelországban és mindenütt azzal a mesével állít be, hogy a faluja leégett és minden odaveszett. Nagy részvétet keltett mindenhol, csak egy házban kérdezték meg, hogy tud-e erről valami írásbeli bizonyítékot szolgáltatni?

Nem tudok — válaszolt — mert az erre vonatkozó iratok is a tűzbe veszttek.

M gas arért veszek aranyat, ezüstöt és brilliánt bármilyen mennyiségben

HERBST ékszeráruház

Oradea Bu'v. Regele Ferdinand 3.

A LEMETSZETT SAJCHET.

A bardicsevi sajchettal történt, hogy valami szabálytalanság miatt eltiltotta őt Rabbi Slajme Kluger a vágástól. Ez azonban nem nyugodott bele és próbált más rabbiknál a tilalom alól való feloldást keresni.

Sikerült is pártfogókat találni és az egyik felkérte R. Avrohom Turker dobromili rabbit, hogy csatlakozzék ő is a metsző visszahelyezéséhez. R. Avrohom Turker erre így felelt:

— Lehet, hogy a halacha szerint feloldhatnók a sajchetőt tilalma alól, de a peszachi Hágadában a Chadgadja történetében olvassuk, hogy jött az Uristen és levágta a halál angyalát, aki levágta a sajchetőt, hogy levágta az ökröt stb., már most kérdés: helyes, hogy a halál angyala megölte a sajchetőt, mert az levágta az ökröt, de a mindenható Uristen feltámaszthatna volna a sajchetőt és nem kellett volna megölnie a halál angyalát? Ebből tehát az következik, hogy ha már egyszer lemetszették a sajchetőt, nem szabad feltámasztani! Vagyis ha R. Slajme Kluger eltiltotta a vágástól, nem kell ezen változtatni.

A legenda szerint később csodás módon kiderült, mennyire helyén való volt az eltiltás.

AZ ASSZONYOK FÖLÉNYE.

Egy his hitközség rabbija azon vitalkozott feleségével, hogy ki közöttük a jelentékenyebb.

— Ami vagy, ezt csak nekem köszönheted, ha én nem lennék rabbi, akkor te nem lennél rebecen.

— És mégis felülmullak téged — válaszolt az asszony. Én ugyanis egy nagy hitközségben is megfelelnék rebbecennek, míg te nem vagy alkalmas arra, hogy egy jelentékenyebb hitközségnek a szellemi vezetője legyél.

TIP. PASZTOR, ORADEA.

כשר שר פוסד

Fűszerárak
legolcsóbban

Goldmann Lipótnál

Oradea, Str. Avram Iancu 22. Telefon 894.

Bútorszövet,

szőnyegek, linoleum, viaszosvászon, matrac és redőnyvásznak óriási választékban csakis a

„LINOLEUM” cégnél (Park Hotelnél) és SPITZER Izraelnél (Nič. Iorga)

Főüzlet: Oradea

Alapítva: 1898.

Fióközlet: Satu Mare.